

Қазақ сөзі

Астана, 2015

*Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі
Тілдерді дамыту және қоғамдық-саяси жұмыс комитетінің
тапсырысы бойынша «Қазақстан Республикасында тілдерді
дамыту мен қолданудың 2011–2020 жылдарға арналған
бағдарламасы» аясында шығарылды*

Пікір жазғандар:

З.Ш.Ерназарова, филология ғылымдарының докторы, профессор;

Г.Ә.Мұсаева, филология ғылымдарының кандидаты, доцент

Қазақ сөзі. Оқу-әдістемелік құрал. / Е.Тілешов, З.Әбдірахманова, Л.Есбосынова, А.Қожахмет, М.Дәрменова, М.Бақытқызы, М.Шіменбаева. – Астана: Ш.Шаяхметов атындағы тілдерді дамытудың республикалық үйлестіру-әдістемелік орталығы, 2015. – 110 бет.

Бұл оқу-әдістемелік құрал қазақ тілінің күнделікті жиі қолданылатын лексикалық минимумына құрылған. Қарапайым лексикада аса маңызды орын алатын бұл сөздер тілдерді үйретудің халықаралық тәжірибесінде кеңінен қолданылып жүрген әдістемелік қағидаттарға негізделініп алынды. Құрал оқытушыларға, әдіскерлерге, тіл үйренушілерге арналып дайындалды.

НҰСҚАУЛЫҚ

Тіл дегеніміз – белгілі бір сөздердің өзара тіркесу комбинациясы. Тілдегі сөздік қордың бірліктері кейде атау тұлғада тұрып, кейде түрленіп өзара байланысқа түсетіні де, әр тілдің табиғатына сай байланысу тәсілдері болатыны да белгілі. Сол сияқты әр тілдің грамматикалық заңдылықтары да әр алуан. Әлбетте, жалпы сөздік қордағы тілдік бірліктердің қолданылу жиілігі, соған орай олардың белсенділігі бірдей емес. Мұның тіл үйретуге тікелей қатысы бар. Қазіргі таңда қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде үйретуде әлгіндей белсенді лексика толығымен айқындалмай жүр деуге болады. Бастапқыда қандай сөздерді үйрететінімізді іріктеп алмай, тіл үйрету деген сөз, ол барар бағытыңды, аялдар бекетіңді болжамай сапарға шығумен бірдей сияқты. Дәл осындай жағдай тіл үйрету әдістемесін жетілдіре алмасы түсінікті. Сондықтан ширек ғасырдай уақыт қазақ тілін үйрету нәтиже бермей келсе, оған тіл саласында жүргендердің де «үлесі» бар деп ойлаймыз. Тіл үйренушінің күнделікті қарапайым қолданысына ең қажетті белсенді лексиканы таңдау сияқты маңызды бастаманы бірлесе атқарудың қамына кіріскен жөн дер едік.

Бұл аса маңызды жұмыстың негізі тікелей болмаса да 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламада көрініс тапқан. Оның «Қазақ тілін оқытудың үздіксіз моделі» атты бағытында балабақша-мектеп-орта арнаулы оқу орны-жоғары оқу орны-жоғары оқу орнынан кейінгі дайындық деп ұласатын тізбесінде тіл үйретудің жалпы мемлекеттік жүйесі қарастырылған. Өкінішке қарай осы мақсат та мемлекеттік тілге қатысты өзге де маңызды шаруалар сияқты орындалмай жатыр. Егер мемлекеттік бағдарламадағы осы бағыт орындалмайтын болса, онда елімізде тіл үйретуді жүйелеу әлі де қисапсыз сан жылдарға созыла бермек. Ол қоғамда қазақ тіліне қатысты жағымсыз үш мәселені қалыптастырады. *Біріншіден*, мемлекеттік тілді үйрету әдістемесінде жүйелілік сақталынбайды; *екіншіден*, тіл үйрету нәтиже бермейді; *үшіншіден*, қоғамдық ортадағы «қазақ тілі - қиын тіл, оқулықтары нашар, әдістемесі әлсіз» деген жаңсақ пікір көбеймесе, азаймайды.

Мемлекеттік бағдарламада қарастырылған тіл үйретудің жоғарыда айтылған тізбесінің әр бөлігі бойынша лексикалық минимумдар қабылдануы тиіс деп ойлаймыз. Қазіргі кезде біз алдымен ең болмаса қазақ тілін білмейтін азаматтар үшін бастапқы деңгейдің осындай қажетті минимумын дайындауымыз керек. Бұл қазіргі қалыптасқан жағдайда мектептің бастауыш сыныптарында, орта, жоғары оқу орындарының бірінші курсына және ересек адамдарға арналған тілдік курстардың бастапқы деңгейінде үйретілуі керек. Мұндай тәжірибе әлемде бар-

шылық. Айталық, Жапондарда «Дзёё кандзи», «Кейку кандзи» деген сияқты міндетті тілдік, иероглифтік міндетті минимумдары бар. Білуге тиісті тілдік минимумдарды бекіту Ресейде де қолға алынды. РФ Білім және ғылым министрлігінің 2014 жылғы 1 сәуірдегі «Шетел тілі ретінде орыс тілін меңгерудің деңгейлері және оның талаптары» атты № 255 бұйрығы бұл елге сырттан келіп жұмыс істейтіндердің орыс тілін білуін міндеттейді. Осы бойынша олар 780 сөз білуі тиіс. Қазіргі халықаралық тәжірибеде, оның ішінде Қазақстанда да танымал болған ағылшын тілін меңгерудің американдық TOEFL және британдық IELTS жүйелері де белгілі бір тілдік минимумды білуді талап етеді. Атап айтқанда, осы екі танымал жүйе ауқымында 650-1000 сөзден тұратын мәтінді білу қажет.

Тіл үйретуде аса қажетті лексиканы таңдаудың ғылыми-әдістемелік дәстүрлері XX ғасырдың алғашқы жартысынан басталады екен. Мәселен, 1921 жылы «Teachers Word Book» атты сөздігінде Ф.Л. Торндайк ағылшын тілінің жиі кездесетін 10 мың сөзін 4 миллион сөздік қолданыстан тұратын әр алуан мәтіндерден жинақтаған екен. 1930 жылы ағылшын жазушысы әрі лингвисті Ч.К.Огден Лондон қаласында ағылшын тілінің негізгі лексикасын қамтыған «Dictionary of Basic English» атты сөздігін шығарады. Бұл сөздік 850 сөзді құраған. Автордың ойынша, осы сөздер қарапайым деңгейде тілдесуге жеткілікті екен. Бұл логикалық және философиялық қағидаттар негізінде құрылған сөздікке 200 нақты зат атауы, 400 жалпы атаулар, сынды білдіретін 150 сөз, автордың қолданысы бойынша «100 сөз - оператор» енгізілген. «100 сөз - оператор» ішіне 18 етістік және басқа сөз таптарының сөздері енгізіліпті. Бір қызығы, Ч.Огден сөздігін зерделеу мақсатында 1943 жылы сол кездегі Ұлыбритания Премьер-Министрі Уинстон Черчилль мен АҚШ Президенті Франклин Рузвельт арнайы комитет те құрыпты. Егер соғыс жағдайында қос империя басшылары осындай шараға барса, онда лексикалық минимумның тіл үйретудегі маңызының айрықша болғандығы. Ағылшын тілінің мамандары бұл сөздіктің бүгінде маңызын жоймағандығын жазып жүр. Бастапқы сөздік қорды қалыптастыруға бағытталған дәл осындай сөздіктер 1930 жылдардан бері әртүрлі авторлар тарапынан дайындалып келеді. Солардың ішіндегі аса танымал болған тәжірибелердің бірі – ағылшын тілін үйренуге арналған Эрих Вайс сөздігі. Ол ағылшын тілін үйрену үшін бастапқыда ең басты 107 сөз қажет деп есептейді. Оның пікірінше, осынша мөлшердегі сөз күнделікті ауызекі тілдің 50 пайызын қамтиды екен. Дегенмен, Ресейлік А.В. Петроченков өзінің Эрих Вайспен келіспейтінін айтып, ауызекі тілде қолданатын сөздердің 50 пайызын қамту үшін 135 сөз керек деп санайды. Оның «135 основных

слов английского языка» деген кітабы көрші елде үлкен сұранысқа ие. Сонымен бірге Ресей ғалымдары, әдіскерлері ағылшын тілімен бірге неміс, француз, итальян, жапон, қытай, корей, фин, португал және тағы басқа тілдерді үйренудің лексикалық минимумдары негізінде оқу құралдарын жарыққа шығарды. Осындай мақсатты һәм жүйелі жұмыс біздің елімізде де атқарылмағы керек. Әлбетте, тіл үйрету әдістемесінің өзіндік бағыттары, тәсілдері бар екендігі белгілі. Олардың қай-қайсы да өз орнында маңызды һәм қажетті. Солардың ішінде қазақ тілінің лексикалық минимумына құрылған бұл бағыт - қазақ тілін үйрету әдістемесін жетілдірудің басты бағыттарының бірі.

Ғалымдардың айтуынша, белгілі бір тілде ең қарапайым деңгейде сөйлеу үшін адамға 400-500 сөз білу қажет екен. Мәселен, 500 сөз дейік. Енді сөздік қоры аса мол қазақ тілінен осы көлемдегі сөзді қалай іріктеп аламыз соған келейік. Осы арада сөз іріктеудің қағидаттары жөнінде келісіп алғанымыз жөн. Енді осы қағидаттарға келейік.

Біріншіден, әрбір тіл өзінің семантикалық жағынан белсенді лексиканы қалыптастырады. Адам бір тілде сөйлеп ойын білдіру үшін соған орай сөздерді таңдайды. Яғни, сөздердің семантикалық мәні алдыңғы қатарға шығады. Мұны сөз таңдаудың семантикалық құндылық қағидаты делік.

Екіншіден, әрбір тілдің өз табиғатына сай тіркесу заңдылықтары болады, демек, бұл арада біз сөздердің өзара байланысу ретіне мән беруіміз керек. Оны сөздердің тіркесу қағидаты дейміз.

Үшіншіден, бастапқы деңгейде тіл үйретуде ауыспалы мағынадағы сөздердің, архаизмдердің, неологизмдердің, терминдердің, диалектілердің алынбағаны жөн. Яғни, баршаға, әсіресе, өзге тілді тіл үйренушіге біз номиналды мағынадағы сөздерді ұсынамыз. Осыны тура мағыналы сөздерді ғана таңдау қағидаты деп атаймыз.

Төртіншіден, белсенді лексика, әлбетте, күнделікті өмірде ең жиі қолданылатын сөздерден тұрады. Мұны сөз қолданудың жиілік қағидаты деп атадық.

Бесіншіден, тілдің сөзжасамдық арсеналы да ескерілуі тиіс, өйткені әрбір тілдің сөзжасамдық ерекшеліктері бар. Мұны сөзжасам мүмкіндігі қағидаты деп атаған жөн.

Алтыншыдан, күнделікті өмірде адам әйтеуір бір ортада әрекет етеді, соған орай сөз таңдаудың тақырыптық қағидаты шығады.

Жетіншіден, тілдегі жекеленген сөздер тіркесуі және сөйлемге айналып қажетті ойды білдіруі үшін грамматикалық минимум да қажет. Сондықтан сөз іріктеуде грамматикалық қағидат та ескерілгені жөн. Біздің ойымызша, қазіргі таңда жоғарыда келтірілген қағидаттарға

сәйкес қазақ тілін үйретудің бастапқы деңгейіне арналған лексикалық минимумдарды анықтау қажеттілігі туындайды. Егер мұндай минимум анықталмаса, тілімізді үйретудің әдістемесі тиісті жолға қойылады деп айту қиын. Сондықтан қазақ тілін үйрету саласында еңбек етіп жүрген оқытушылар, әдіскерлер, ғалымдар осындай лексикалық минимумды айқындау бағытында ізденгендері жөн деп ойлаймыз. Ол үшін сала мамандарының өздері де, тіл үйренушілер де осы бастапқы минимумға енетін сөздердің тізбесін жасауы қажет. Жүздеген, тіпті мыңдаған адамдардан жиналған мұндай тізбе сараланып, сарапталып, қазақ тілінің ең белсенді қолданылатын алғашқы 100, 200, 500, 700, 900 сөзі тиянақталуы керек. Осы сөздерді қолданып оқу құралдары мен оқулықтар әзірленуі тиіс. Лексикалық минимумға енетін жекеленген сөздерден алдымен сөз тіркестері, сөйлемдер, содан соң мәтіндер дайындалуы қажет. Егер біз қазақ тілін үйренуді енді бастаған тыңдаушыға алғашқы 100 сөзден бастап, 700-900 сөзге дейін жүйелі үйрете алсақ, онда оларды ауызекі тілде еркін сөйлеу дағдысына жеткізе аламыз.

Лексикалық және грамматикалық бірліктердің сөйлеу әрекетіндегі тұрақтылығы, қайталанушылығы ол бірліктердің жиілігін қалыптастырады. Тіл үйрету барысында мұғалімдер мен әдіскерлер әр деңгейге тән осындай жиіліктің жүйесін оқу үдерісінде пайдалануы қажет. Бұл тіл мен сөйлеудің арасындағы өзіндік ерекшеліктерді аңғартуға үлкен мысал бола алмақ. Жалпы тілдік жүйе бар да, сөйлеу жүйесі бар. Өлгіндей жиілік - сөйлеу жүйесінің көрінісі. Осыдан сөйлеудің семантикалық жүйесі жасалмақ. Лексикалық минимум қалыптастыру барысында біз осыларға айрықша назар аударғанымыз жөн. Ол үшін ілгеріде аталған сөздер тізбесін жасаудың тәжірибелері жинақталуы қажет.

Тіл үйренушіге сол тілдің он мыңдаған, жүз мыңдаған сөздерінен бірнеше жүз, бірнеше мың сөз ғана іріктелініп алынып ұсынылады. Бұл - тіл үйретудегі ең алғашқы, ең маңызды әдістемелік әрекет. Яғни, мұғалім ең алдымен нені және қаншалықты көлемде ұсынуды біліп алуы қажет болса, екіншіден, сол көлемді қалай үйретуді түйсінуді керек. Осы екеуін жетік меңгерген адам ғана жақсы оқытушы, үздік әдіскер бола алады. Қазіргі кезеңде осындай лексикалық минимумдар анықталмағандықтан, күнделікті ауызекі тілде мүлдем қолданылмайтын немесе аса сирек қолданылатын сөздер оқулықтарымыз бен оқу құралдарымызда көптеп кездеседі. Лексикалық минимумға мән бермегендіктен де сол оқулықтыр мен оқу құралдарында қажетсіз грамматикалық материалдар, қазақ халқының салт-дәстүрі, тарихына қатысты материалдар шамадан тыс кездесіп жатады. Бұл тіл үйренушінің күнделікті қажетті

лексикалық сұранысын ескермегендіктен туындайды. Біз міндетті лексикалық минимумды қалыптастыра алмасақ, қазақ тілін үйрету саласындағы олқылықтарға бұдан кейінгі уақыттарда да жол беретін боламыз. Сондықтан осыны болдырмау үшін төл әдістемемізді жүйелі арнаға бұратын уақыт келді.

Тілдің байлығы бар да, оның қызметі бар. Біз сол байлықтың белгілі бір мөлшерін ғана алып тіл үйренушіге ұсынамыз. Тіл үйренуші біз үйреткенді күнделікті өмірде қолдана алса, ол сол тілдің қызметін пайдалана алғаны. Егер оқытушылар мен әдіскерлер қазақ тілін үйретуде ең жиі қолданылатын бастапқы лексикалық минимумға баса назар аударып, оны күнделікті жұмыстарына негіз етсе, тіл үйретудің де сапалық деңгейі артар еді. Біз осы жобаны жүзеге асыруда ең алдымен ғалымдардың, әдіскерлердің, мұғалімдердің назарын осыған аударғымыз келді. Әрине, бұл әдістеме саласындағы бұрын белгісіз болып келген беймәлім мәселе емес. Біздің мақсатымызды белгіліні нақтылау, барды ұқсату деп ұғынған жөн. Күнделікті қажетті лексиканы әр сабақта оқытушылар да ұсынып жүргенін білеміз. Оған қоса, «ҚАЗТЕСТ» мамандары да лексикалық минимумдар дайындаған. Бұл жұмыс үстіміздегі жылы Білім және ғылым министрлігінің тапсырысымен орыстілді мектептерге арналған кешен ауқымында да орындалыпты. Десек те, бұл жұмыстарды орындаған авторларға құрметпен қарай отырып, әр бастаманың өзіндік ерекшелігі болатындығын айта кеткіміз келеді.

Бұл жобаның негізгі мақсаты - қазақ тілін үйренушілерге ең қарапайым деңгейде білуге тиісті бастапқы сөздік қорды ұсыну. Осы арқылы мынадай нәтижелерге қол жеткізуге болады деп ойлаймыз:

- белсенді лексикаға тіл үйренушілердің жіті назарын аударады;
- тіл үйренудегі жүйелілікті қалыптастырады;
- тілді игерудің нәтижелі болуына бағыт береді;
- тек қажетті лексикалық бірліктерді меңгертеді;
- қазақ тілін үйрету әдістемесін жетілдіруге үлес қосады.

Әрине, әр бастаманың толықтырар тұстары боларын түсінеміз. Мұндай бастамашылық жұмыстар көпке ортақ, сондықтан бұл бағытта болашақта атқарылар жұмыстарға ғалымдардың, әдіскерлердің, мұғалімдердің атсалысқаны жөн.

Адам санасында жекеленген сөздер емес, өзіндік тілдік семантикалық жүйелер сақталады. Ең алдымен, біздің санамызда күнделікті ең жиі қолданатын сөздердің бастапқы қоры тұратыны белгілі. Оны «семантикалық ядро» деп атайық. Осы семантикалық ядроға сандаған ұғымдарды білдіретін сөздер жалғасады. Оны «семантикалық өріс» деп

атадық. Әлбетте, бұл -ұғынықты болу үшін алынған шартты атаулар. Ойымызды осы ұғымдардан өрістетсек, онда бұл жобаның ішкі құрылымы түсінікті болар еді. Атап айтқанда, қазақ тілін үйретудің ең қарапайым қолданыстағы сөздер ретінде семантикалық ядроға 137 сөз, семантикалық өріске 500 сөз енгізілді. Дәл осындай көлемді таңдауға ағылшын, француз және басқа тілдерді үйретудің әдістемелері әсер етті. Ғалымдардың айтуынша, 400-500 сөз білген адам сол тілде қарапайым ойын жеткізе алады екен. Осы лексикалық минимум бірліктерін таңдау, іріктеу барысында алынған 137 сөздің валенттілігі жоғары екені байқалады. Яғни, бұл сөздердің басқа сөздермен тіркесу мүмкіндіктері мол. Іріктелініп алынған осы сөздердің лексика-семантикалық мазмұнына келсек, онда мынадай көрсеткішті назарларыңызға ұсынамыз: зат есім – 31, сын есім – 11, сан есім – 10, есімдік – 25, етістік – 15, үстеу – 18, көмекші есімдер – 7, көмекші етістік – 1, шылау – 14, модаль сөз – 4, қыстырма сөз – 1. Осыдан ең жиі кездесетін белсенді сөздердің грамматикалық топтары жөнінен де ой қорытуға боларлық.

Бұл әдістемелік жобаның өзге еңбектерден ең басты айырмашылығы – әдістемелік қағидаттар негізінде сөздердің іріктелініп алынуымен байланысы десек, қазақ тілін оқыту әдістемесі тарихында дәл осындай мақсатты түрде лексикалық минимум мұқият таңдалынған жұмыстың жасалмағанын айтуға тиіспіз. Осы арада 137 сөздің де, 500 сөздің де қазақ және орыс тілдеріндегі сөздігі туралы да осыны ескерте кеткіміз келеді. Өйткені әртүрлі көлемдегі және мазмұндағы сөздіктерге енгізілген сөздер олардың күнделікті сөйлесімде маңыздылығын көрсете алмайды. Осыдан барып қазақ тілін оқыту әдістемесінде арнайы оқу сөздігін дайындау қажеттілігі туындайды. Бұл - халықаралық әдістемеде кездесетін тәжірибе. Мұндай оқу сөздіктері, осы тәжірибелер көрсетіп отырғандай, деңгейлер бойынша да, салалар бойынша да дайындалуы қажет. Оқу сөздіктерінде жекеленген сөздердің, сонымен бірге сөз тіркестерінің аудармасы беріледі және олардың мағыналық қатары да қоса ұсынылады. Бұл тіл үйрету сабақтарында негізгі оқулықпен бірге жүріп тіл үйренушілердің маңызды құралына айналады.

Қазақ тілінің ең жиі қолданылатын сөздерінен құрылғандықтан, «Қазақ сөзі» деп атау берілген бұл оқу-әдістемелік құрал өзінің мақсатына орай осы нұсқаулықтан, «тірек сөздер» деп аталынған 137 сөздің қазақша-орысша тізбесінен, осы сөздерден жасалған үлгі сөйлемдер мен сөз тіркестерінен, күнделікті өмірде жиі қолданылатын тақырыптарға жіктелген 500 сөзден, «үлгілер» деп ұсынылған өткен шақ, осы шақ, келер шақ тұлғаларындағы сөйлемдерден, тілек және қалауды білдіретін

сөйлемдерден, өте қажетті грамматикалық материалдан және адамның өмір сүру аясындағы негізгі орталарға құрылған мәтіндерден тұрады. Біздің ойымызша, осындай құрылым жобаның мақсатына сай келіп, тілдік білімді игеруге қолайлы болмақ. Атап айтқанда, бастапқы 137 сөз аудармасымен бірге жатталады, ал осы сөздердің негізіндегі үлгі сөйлемдер мен сөз тіркестері ол сөздерді қолдана білуге бейімдейді. Тақырыптық негізде ұсынылған ең жиі қолданылатын 500 сөз тіл үйренушінің қарапайым деңгейде нені білуге тиісті екенін аңғартады. Егер ғалымдар мен әдіскерлердің белгілі бір тілді ең қарапайым деңгейде игеруі үшін 500 сөз қажет болатынын айтып жүргенін ескерсек, онда қазақ тілін осы көлемде білу тіл үйренудің тиімділігін арттырады. Бұл сөздер адам, есімдік, тұрмыс, орта, табиғат, қимыл, қасиет, этикет, сан, байланыс сияқты тақырыптар аясында ұсынылып, лексикалық минимум қалыптастырудың жоғарыда айтылған қағидаттары негізінде жасалынды. Адамның күнделікті әрекеті мен ортасының ерекшеліктерін мұқият талдаудан таңдалынған сөздер үйренушінің тілді қарапайым деңгейде меңгеруіне негізделген. Құралда берілген шақ категорияларындағы сөйлемдер оның ойын қарапайым деңгейде жеткізе алуына және екінші сөйлеушінің сөзін түсінуіне мүмкіндік береді. Тілек және қалауды білдіретін сөйлемдердің берілуі де құралда осындай мақсатпен ұсынылды. Берілген мәтіндерді құрастыруда, ең алдымен, 137 сөздегі, одан соң 500 сөздегі лексикалық бірліктер алынды. Әдетте, біз танысып шыққан ағылшын және басқа тілдердің 100, 200, 300, 400, 500 сөздік үлгілерінде мұндай мәтіндер ұсыныла қоймайды. Белгілі бір тақырыпқа құрылған мәтіндерді меңгеру арқылы тіл үйренуші сол тақырып аясында өзінің ойын толық жеткізе алады. Сонымен қатар мәтіндер ұсынуындағы біздің негізгі мақсатымыз – үйренушінің тілдік дағдысын бекіту және дамыту.

Бұл еңбекті өзінің сипаты жағынан әрі нұсқаулық, әрі оқу құралы дегенді жөн көрдік. Себебі оның мазмұны мен құрылымы тіл үйренушілердің қолдануымен бірге оқытушыларға да қажет деп ұғындық. Осындай мақсаттан оның құрылымы қалыптасты. Алдымен күнделікті лексикада көп қолданылатын тірек сөздер және олармен жиі тіркеске түсетін сөздер сұрыпталып алынды. Осы сөздерді үйрену арқылы әрбір тіл үйренуші қазақ тілінің ең қарапайым лексикасымен танысады. Жеке сөздерден тіркес жасау, сөйлем құрау, одан шағын мәтіндерге бару арқылы ойын жеткізе алады. Себебі оған ұсынылған сөздер - қарапайым ойын беруге қажетті ең маңызды лексикалық бірліктер. Осы арада қарапайым лексикалық минимуммен бірге бастапқы грамматикалық

тұлғалардың да қажеттілігі туындайды. Сондықтан біз «Қазақ сөзінде» тиісті грамматикалық минимумды да бердік. Өйткені тіл үйренуші жеке сөздерді жаттап алғаннан кейін ойын толығырақ жеткізу үшін сол жеке сөздерден тіркестер, сөйлемдер жасай алу дағдысын игеруі тиіс. Дәл осы арада әр тілді үйретудің өзіндік ерекшеліктері айқын аңғарылады. Тіл үйретуде бастапқы лексикалық мазмұнды ұсыну жағынан ұқсастықтар байқалғанымен, грамматикаға келгенде әр тілдің табиғи ерекшелігі үлкен рөлге ие болады. Айталық, флективті тілдерге жататын герман тілдерін үйрету мен агглютинативті тілдерге жататын түркі тілдерін үйретуде айтарлықтай айырмашылықтар бар. Мұндай айырмашылықтар, негізінен, олардың грамматикалық құрылысына байланысты. Латынша «*agglutinatio*» деген сөз - «жабыстыру, желімдеу» дегенді білдіреді екен, яғни, бұл тілдерде қосымшалар жалғану арқылы мағына берудің рөлі үлкен. Латынша «*flectivus*» деген сөз - «икемді» дегенді білдіреді. Яғни, флективті тілдердің мағына беру тәсілі олардың құрылымының синтетикалық типте болуымен сабақтас. Сондықтан бұл тілдердегі сөз-жасам бірнеше мағына беретін флексиялардың, яғни, форманттардың көмегімен жүзеге асады. Бұл құралда қазақ тілінің осындай табиғаты ескеріліп, соған орай біз бастапқы 137 сөздің сөйлем құрау үлгілерін ұсындық. Онымен «Үлгілер» тарауынан таныса аласыздар. Осы үлгілердің тіл үйренуші үшін тиімділігі – олардың қарапайым сөйлеу дағдысын қалыптастырады. Әр үлгінің жоғары жағына қолданылатын сөздердің тізбесі беріліп, одан соң өткен, осы, келер шақтардағы формалары орналастырылды. Әр үлгі үшін белгілі бір әрекетті білдіретін етістік сөз алынды. Мәселен, алу, оқу, келу, айту, білу деген сияқты. Ал оларға тіркесетін сөздер сырттан емес, осы оқу құралына енгізілген қазақ тілінің белсенді лексикасынан алынды. Мәтін құрастыруда да осы қағидаттың мықтап ескерілгенін айта кеткіміз келеді.

Оқу-әдістемелік құралға енгізілген 500 сөз арқылы қаншама ойды жеткізуге болатындығын аңғару қиынға соқпайды. Яғни, осының өзі тіл үйрету әдістемесіндегі сұрыпталған лексикалық минимумның маңыздылығын дәлелдейді. Мұндағы басты қағидат дұрыс таңдалған аз сөз арқылы да көптеген ойларды жеткізуге болатындығына көз жеткізеді. Философияның қағидасы бойынша үнемдеудің қай түрі болса да, түптің түбінде уақытты үнемдеуге әкелетіні түсінікті. Алдымен 137 сөзді, оған қажетті сөздерді қосып барлығы 500 сөзді жаттау тіл үйрену үшін аса қиын шаруа емес. Ал сол 500 сөзді қолданып күнделікті өмірдегі қаншама әрекетті білдіруге болатыны бұл бастаманың тіл үйренуші үшін қызғылықты болары сөзсіз. Егер осы 500 сөзді компьютермен

тізбектей терсек, онда ол А4 форматындағы 1,5 бетке сияды, бағанмен терсек, бірнеше бет қана болады екен. Үлкен көлем емес. Мәселе осы сөздерді қалай ұсынуда. Біз осы арада бұл оқу құралының әдеттегідей сабақтардан немесе оқу блоктарынан тұрмайтынын ескертеміз. Қазақ тілін оқытудың барлығы дерлік оқулықтар мен оқу құралдары тақырыптық, деңгейлік қағидатқа негізделген. Бұл дұрыс. Бірақ біз сол тақырыптар аясындағы, деңгейлер ауқымындағы қажетті сөздерді белгілі бір әдістемелік, ғылыми қағидаттар негізінде іріктеп алып жүрміз бе, әлде әйтеуір тиянақты таңдаусыз қамтып жүрміз бе деген сауалға жауап іздесек, онда оқулықтарымыз бен оқу құралдарымыз да сөз таңдаудың қағидаттары ескерілмейтініне көз жеткізер едік. Егер тілдің жеке сөздерден тұратынын аксиома деп түсінсек, онда тіл үйретудің ең басты өлшемі де, қағидаты да, ережесі де қажетті сөзді таңдау болмақ. Осы тұрғыдан келгенде бұл оқу құралының басты мақсатының бірі – ең алдымен, сала ғалымдарына, әдіскерлеріне, оқытушыларға ой салу. Егер осы оқу құралымен жіті танысқан әріптесіміз осы қағидатқа мән берсе, оны күнделікті жұмысында қолданысқа енгізсе, біздің сеніміміздің ақталғаны. Сол әріптестер оқу құралының жетіспей жатқан жақтарын да тауып, әділ ескертпе, шынайы сын айтып жатса, ондай әріптестерге алғысымызды білдіреміз. Бұл осы оқу құралын дайындаған авторлардың ғана бастамасы болып қалмауы керек. Оны жетілдіру, дамыту, әдістемедегі осы қағидатты жалпының ұстанымына айналдыру - қазіргі қазақ тілін оқыту әдістемесіндегі негізгі міндеттердің бірі. Сондықтан өзіміз байырғы да бай, бейнелі деп жиі айтатын тілімізді ана тілін білмейтін қандастарымызға, мемлекеттік тілді білмейтін отандастарымызға дұрыс, тиімді жолдармен үйрете алсақ, онда еңбегіміздің ақталғаны. Мәдениет және спорт министрлігінің Тілдерді дамытудың қоғамдық-саяси жұмыс комитеті жанындағы Шайсұлтан Шаяхметов атындағы тілдерді дамытудың республикалық үйлестіру-әдістемелік орталығы мамандары халықаралық тәжірибелерді саралау барысында осы жобаны қолға алған болатын. Оның нәтижесі қолдарыңызда, әріптестер. Онымен танысу, дұрысы мен бұрысына уақытылы пікір білдіру, біз мән берген осы әдістемелік бағыттың қазақ тілін үйрету саласындағы арнасын кеңейту ортақ мақсатымыз деп түсінеміз. Сондықтан әріптес ағайыннан орайлы пікірлер күтеміз.

Авторлар

Язык – это комбинация сочетания определенных слов. Известно, что единицы словарного запаса языков встречаются без изменений, иногда сочетаются, и в зависимости от природы языка связываются различными способами. У каждого языка свои грамматические закономерности. Конечно, частотность использования языковых единиц в общем словарном запасе, а также его активность не одинакова. Это напрямую зависит и с обучением языка. В настоящее время в обучении государственного языка не полностью была выявлена активная лексика. Обучение языку без выборки определенного количества слов можно сравнить с беспутным путешествием без ориентира. Понятно, что такая ситуация не сможет развивать методику обучения языкам. Почти четверть вековое обучение не дало результата, и мы считаем, что в этом есть и «заслуга» лингвистов, методистов. Считаем, что пришло время взяться за важную инициативу выборки активной лексики для повседневного использования обучающимися. Основа данной работы хоть, и не напрямую, была заложена в государственной программе на 2011–2020 годы. В направлении «Непрерывная модель обучения казахскому языку» данной программы была рассмотрена общегосударственная система непрерывного обучения языкам по схеме детский сад – школа – среднее специальное учебное заведение – высшее учебное заведение – послевузовское обучение. К сожалению, эта цель, как многие значительные вопросы, связанные с государственным языком, не была достигнута. Пока не будет выполнено направление государственной программы, и систематизация методов и приемов обучения государственному языку будет затягиваться. Это формирует в обществе три отрицательные проблемы, связанные с казахским языком. *Во-первых*, не сохраняется системность в методике обучения государственному языку; *во-вторых*, обучение языкам не дает результата; *в-третьих*, в обществе складывается и увеличивается ошибочное мнение «казахский язык – трудный, плохие учебники, слабая методика». Считаем, что по каждому разделу непрерывной системы обучения языку, рассмотренного в государственной программе, необходимо принимать лексический минимум. В данное время мы должны в первую очередь подготовить необходимый минимум для слушателей начального уровня, т.е. для людей, не знающих казахский язык. Это в настоящее время должно вестись в начальных классах школ, на первых курсах среднего, высшего учебного заведения и на языковых курсах для взрослых. Такого опыта в мире достаточно. Например, в Японии есть обязательные языковые и обязательные иероглифные минимумы как «Дзёё кандзи», «Кейку кандзи».

Утверждение обязательных языковых минимумов вводят и в России. Приказ № 255 «Уровень освоения русского языка как иностранного и его требования» от 1 апреля 2014 года Министерства образования и науки РФ обязывает знать русский язык всех рабочих мигрантов. По этому приказу они должны знать 780 слов. В современной международной практике, в том числе известном и в Казахстане американской системе TOEFL и британской IELTS обучения английскому языку обязательно освоение определенного количества языкового минимума. В рамках этих известных систем необходимо освоение текстов в объеме 650–1000 слов. Научно-методические традиции выборки необходимой лексики обучения языкам берет свое начало с первой половины XX века. Например, в 1921 году в словаре «Teachers Word Book» Ф.Л.Торндайк сделал выборку 10 тысяч частотных слов из различных текстов с 4 миллионными словоупотреблениями. В 1930 году английский писатель и лингвист Ч.К.Огден в Лондоне выпустил словарь «Dictionary of Basic English» со словами, охватывающими основную лексику английского языка. В словаре было охвачено 850 слов. По мнению автора, данные слова достаточны для общения на простом уровне. В словаре с логическими и философскими принципами было наименование 200 конкретных вещей, 400 общих наименований, 150 прилагательных, по утверждению автора «100 слов-операторов». Среди «100 слов – операторов» 18 глаголов и других частей речи. Интересно то, что для исследования словаря Ч.Огден в 1943 году Премьер-Министр Великобритании Уинстон Черчилль и Президент США Франклин Рузвельт создали специальный комитет. Тот факт, что руководители двух империи во время мировой войны пошли на такой шаг, то это указывает на значимость освоения лексического минимума. Специалисты английского языка считают, что данный словарь по сей день не утратил свою значимость. Такие словари, направленные для формирования первоначального словарного фонда, выпускались различными авторами с 1930 года. Среди них особо известный и значимый – словарь для обучения английского языка Эриха Вайса. Изначально для освоения английского языка достаточно 107 слов считает автор. По его мнению, такое количество слов охватывает 50 процентов слов, необходимых для повседневного общения. Однако, российский ученый А.В. Петроченков не соглашается с Эрих Вайсом и считает что 50 процентов повседневного общения составляет 135 слов. Его книга «135 основных слов английского языка» пользуется огромным спросом в соседнем государстве. Российские ученые, методисты выпустили учебные пособия по изучению немецкого, французского, итальянского, японского, китай-

ского, корейского, финского, португальского и других языков на основе выборки лексического минимума. Такую огромную работу необходимо проделать и у нас. В методике обучения есть свои направления, приемы. Каждый из них важен и необходим. Среди них направление, построенное на выборке лексического минимума – одно из главных направлений в методике обучения казахского языка. По мнению ученых, для разговора на простом уровне в любом языке человеку достаточно 400–500 слов. Например, скажем, что 500 слов. Теперь что касается вопроса, как мы выбираем слова из большого количества казахских слов. Здесь мы должны договориться о принципах отбора слов. Остановимся на принципах. *Во-первых*, каждый язык формирует свою семантически активную лексику. Для разговора и передачи мысли человек выбирает определенное количество слов. Т.е. семантическое значение слов выходит на первый план. Это мы назвали принципом семантической ценности подбора слов. *Во-вторых*, у каждого языка есть свои закономерности сочетания, т.е., мы должны обратить внимание на порядок сочетания, связи. Это мы назвали принципом сочетания слов. *В-третьих*, важно на начальном этапе обучения языкам не брать слова в переносном значении, архаизмы, неологизмы, термины, диалекты. Для всех, особенно, для представителей других национальностей, предлагаем слова с номинальным значением. Это мы назвали принципом выбора слов в прямом значении. *В-четвертых*, активная лексика, в основном, в повседневной жизни состоит из слов используемых часто в повседневной жизни. Это мы назвали принципом частотности использования слов. *В-пятых*, необходимо учитывать словообразовательный арсенал, потому что у каждого языка есть свои словообразовательные особенности. Это нужно назвать принципом словообразовательной возможности. *В-шестых*, человек в повседневной жизни существует в определенной среде, поэтому вычленяется содержательный принцип отбора слов. *В-седьмых*, для выражения какой-то мысли, сочетания определенных слов, составления предложения необходим грамматический минимум. Поэтому в выборке слов нужен грамматический принцип. Опираясь на вышеперечисленные принципы отбора лексического минимума, нам нужно определить слова для начального уровня. Без определения лексического минимума тяжело поставить методику обучения казахского языка на нужное русло. Необходимо всем преподавателям, методистам, ученым вести работу по выборке лексического минимума. Для этого специалисты всех отраслей, обучающиеся должны составить список слов, необходимых для первоначального минимума. Такой список, составленный сотнями, тысячами

людьми необходимо проанализировать, и выделить первые 100, 200, 500, 700, 900 слов. Используя данные слова нужно подготовить учебные пособия и учебники. Из отдельных слов с лексического минимума изначально необходимо составить словосочетания, предложения, а затем тексты. Начав обучение для начинающих групп со 100 слов, и далее доводя до 700-900 слов, можно будет научить слушателей общаться свободно. Постоянство, повторяемость лексических и грамматических единиц во время общения формирует частотность данных единиц. Во время обучения преподаватели и методисты должны использовать систему частотности в учебном процессе. Это может быть отличным примером для определения особенностей между языком и разговором. Есть языковая система, и есть разговорная система. Эта частотность – вид разговорной системы. Отсюда формируется семантическая система разговора. Во время формирования лексического минимума необходимо обратить на это огромное внимание. Для этого необходимо собрать опыт отбора лексических минимумов. Обучающимся предлагаются отобранные в результате анализа слова. Это – самый первый, самый важный методический момент в обучении языку. Т.е. преподавателю необходимо знать, что и в каком объеме предложить, во-вторых, и каким образом, каким методом обучать. Освоивший человек эти два метода может стать хорошим преподавателем. В настоящее время лексический минимум не определен, поэтому в учебниках и учебных пособиях много слов, не используемых в повседневной жизни или редкие слова. В связи с тем, что на лексический минимум обращается мало внимания, в учебниках и учебных пособиях много ненужных грамматических материалов, материалы, связанные с традициями и обычаями, историей казахского народа. Если не сформируем лексический минимум, то и в дальнейшем будем допускать ошибки в методике обучения казахского языка. Обучающимся мы предлагаем определенную часть богатства языка. Если обучаемый будет использовать в повседневной жизни, значит он использует функцию языка. Если преподаватели и методисты во время обучения будут обращать внимание на отбор лексического минимума, в повседневной работе будут опираться на них, в результате повысится качественный уровень обучения. В осуществлении данного проекта особое внимание обращаем на преподавателей, ученых, методистов. Конечно это не новая методика. Наша цель уточнить, упорядочить, систематизировать известную методику. На каждом уроке учителя предлагают необходимую лексику. Также, специалисты «ҚАЗТЕСТа» подготавливали лексический минимум. Данная работа в текущем году была выполнена по заказу Ми-

нистерства образования и науки в рамках комплекса для русскоязычных школ. Главная цель данного проекта – предложение начального словарного фонда обучающимся в начальных группах. В результате можно достичь следующих результатов:

- обучающиеся будут особо обращать внимание на активную лексику;
- будет сформирована системность обучения языка;
- будут выявлены плодотворные направления изучения языка;
- будут усвоены только необходимые лексические единицы;
- внесет лепту в совершенствование методики обучения казахского языка.

В сознании человека остаются не отдельные слова, а языковые семантические системы. Самое главное в нашем сознании остаются слова, часто используемые в повседневной жизни. Его мы назовем «семантическим ядром». В это семантическое ядро входят слова, обозначающие различные значения. Его мы назвали «семантическим полем». Конечно, это условные названия. Развивая свою мысль, используя данные термины, будет более понятна внутренняя структура данного проекта. В семантическое ядро самых простых выражений казахского языка внесли 137 слов, в семантическое поле 500 слов. Методика обучения английского, французского и других языков послужил толчком для выбора такого объема слов. По мнению ученых, человек, знающий 400-500 слов может на простом уровне общаться, донести свою мысль. Валентность 137 слов, выбранных во время выборки, отбора очень высокая. Т.е. возможность сочетания данных слов с другими велика. Что касается лексико-семантического значения выбранных слов: имена существительные – 31, прилагательные – 11, числительные – 10, местоимения – 25, глаголы – 15, наречия – 18, служебные слова – 7, вспомогательный глагол – 1, союз – 14, модальные слова – 4, вводное слово – 1.

Самое главное отличие данного проекта от других работ выборка слов на основе методических принципов, в истории методики обучения казахского языка не было работы, связанной с выборкой лексического минимума. Казахско-русский словарь из 137 слов и из 500 слов также первая работа в данном направлении. Потому что слова из различных по объему и содержанию словарей не могут указать их значимость в повседневной жизни. Отсюда зародилась необходимость разработки специального учебного словаря для методики обучения казахского языка. Это – опыт из международной методики. Как показывают опыты, такие учебные словари необходимо разрабатывать по различным уровням и по различным отраслям. В учебных словарях предлагаются переводы

отдельных слов, а также словосочетаний и предлагаются содержательный ряд значений. Используясь вместе с основным учебником, данный словарь превращается в значительное пособие для обучающегося. В связи с тем, что данное учебно-методическое пособие состоит из часто используемых слов, он носит название «Казахское слово», состоит из данного пособия, казахско-русского списка 137 слов, под названием «опорные слова», из предложений и словосочетаний образцов, составленных из этих слов, из 500 слов составленных используемых часто в повседневной жизни, из предложений в прошедшем, настоящем, прошедшем временах, обозначенных как «образцы», из предложений пожеланий и выбора, самых необходимых грамматических материалов и текстов составленных для основных мест жизнедеятельности человека. Мы считаем, что данная структура соответствует цели проекта и удобна для освоения языка. Первоначальные 137 слов заучиваются вместе с переводом, а предложения и сочетания на основе данных слов приспособабливают их для правильного и точного использования. Часто используемые на тематическом уровне 500 слов указывают обучающимся на что нужно обратить внимание при изучении языка на простом уровне. Учитывая тот факт, что ученые и методисты считают необходимым освоение 500 слов, то усвоение казахского языка на этом уровне будет повышаться. Данные слова были выбраны на основе вышеназванных принципов, а также в рамках тем про людей, местоимении, быта, места, природы, движения, качества, этикета, числа, связи. Слова выбранные в результате кропотливого анализа повседневного общения и среды человека основаны на освоение обучающимся простого уровня. Предложения в разных временных категориях, предложенные в данном пособии направлены на общение, понимание собеседника и передачу простых мыслей. Предложения просьбы также направлены на те же цели. Для составления предложений в первую очередь были использованы 137 лексических единиц, после этого 500 слов. В словарях образцах обучения английского и других языков такие тексты не предусмотрены. Путем освоения текстов, составленных на определенную тему, обучающийся может довести свои мысли в рамках того материала полностью. Главная цель предложенных текстов – утверждение и развитие языкового навыка обучающегося. Данный труд по своему содержанию мы относим и методическому руководству, и к учебному пособию. Потому что по его структуре и содержанию он предназначен не только обучающимся, но и преподавателю. Таким образом, был сформирована его структура. Вначале были отобраны опорные слова, используемые в повседневной

жизни и слова, часто сочетающиеся слова. Заучивая эти слова каждый обучающийся знакомится с простой лексикой казахского языка. Далее из отдельных слов он составляет сочетания, предложения, мини тексты и передает свои мысли. Потому что, предложенные слова – важные и необходимые лексические единицы, необходимые для передачи мыслей. Вместе с простым лексическим минимумом появляется необходимость использования грамматических минимумов. Поэтому в «Казахском слове» предложены и грамматические минимумы. Потому что обучающийся после заучивания отдельных слов должен освоить навыки строения словосочетаний, предложений. В это время проявляются особенности обучения различных языков. В предложении начального лексического минимума в обучении языкам есть сходства, а в грамматика разных языков отличается. Допустим в обучении флективным (например, германский) и агглютинативным (например, тюркский) языкам есть различия. Такие отличия, в основном связаны с их грамматическим строем. Латинское *«agglutinatio»* означает «прицеплять, приклеивать», т.е. в таких языках велика роль передачи значения слов путем прибавления окончаний. Латинское *«flexivus»* означает «склонный, способный» т.е. способ передачи значения слов схож с синтетическим типом. Поэтому словообразование в этих языках осуществляется при помощи многозначных флексии, формантов. В данном пособии была учтена природа казахского языка, связи с этим, мы предложили образцы составления предложений начальных 137 слов. С ними вы можете ознакомиться в разделе «Образцы». Выгодность данных образцов для обучающихся в формировании навыков простого общения. Вверху каждого образца дан список используемых слов, далее расположены формы в прошедшем, настоящем, будущем временах. Для каждого образца выбраны глаголы, указывающие различные действия. Например, глаголы брать, учить, придти, знать и т.д.. А слова, сочетающиеся с ними, были взяты не извне, а из активной лексики из данного учебного пособия. При составлении текста также необходимо придерживаться данного принципа. Не трудно догадаться, что 500 слов внесенных в данное учебное пособие несут огромную смысловую нагрузку. Это еще раз доказывает значимость выборки лексического минимума в методике обучения языкам. Здесь самый главный принцип показать, что при помощи малого количества слов можно передать огромное количество значений и выражений. Какой бы смысл не передавала бы экономия в философии, в конечном счете, этот метод приводит в экономии. Выучить вначале 137 слов, далее еще 500 слов для обучающегося не сложно. Дальнейшее использование 500 слов в повсед-

невной жизни, в различных жизненных ситуациях очень увлекательное действие. При наборе этих 500 слов на компьютере то он в формате А4 займет 1,5 страницы, а при наборе столбцом займет только несколько страниц. Объем, конечно, не велик. Проблема в подаче слов. Мы должны заметить, что данное пособие не состоит из традиционных занятий или учебных блоков. Почти все учебники и пособия по обучению казахскому языку основаны на содержательный, уровневый принцип. И это правильно. Если же зададимся вопросом, как мы выбираем слова в эти учебники, есть ли методическое, научное обоснование, тогда убедимся, что не всегда наш выбор оправдан, закономерен. Если считать аксиомой, то, что язык состоит из отдельных слов, то самым главным показателем, измерителем, принципом обучения языкам является подбор необходимых слов. Главная цель данного учебного пособия – заставить задуматься ученых, методистов, преподавателей. Коллеги, обратившие внимание на эти принципы, использующие в каждодневной работе, нашедшие недостатки в данном пособии, могут обратиться с пожеланиями, предложениями. Данная работа не должна быть инициативой авторского коллектива. Дальнейшее ее дополнение, развитие, превращение принципов пособия во всеобщую позицию – одна из основных задач методики обучения современного казахского языка. Поэтому нужно всем вместе направить все усилия для обучения казахского языка всеми желающими. Специалисты Республиканского координационно-методического центра развития языков имени Ш.Шаяхметова Комитета по развитию языков и общественно-политической работы Министерства культуры и спорта Республики Казахстан взяли за данный проект во время экспертизы, исследования международного опыта. Результаты анализов в ваших руках, уважаемые коллеги. Ознакомление с данным трудом, высказывание мнений и отзывов по поводу разработки, пособия, способствование расширению сферы использования предложенной методики обучения казахского языка, является всеобщей целью. Поэтому, дорогие коллеги, ждем от вас мнений, отзывов.

Авторы

ТИРЕК СӨЗДЕР

№	ҚАЗАҚША	ОРЫСША
1.	адам (дар)	человек, люди
2.	аға	старший брат
3.	ай	месяц
4.	айту	сказать, говорить
5.	аз	мало
6.	алдында	впереди, перед
7.	алты	шесть
8.	алу	брать, взять, получать
9.	алыс	далеко, дальний, далекий
10.	ана	мать, мама
11.	апа	сестра
12.	апта	неделя
13.	артында	сзади
14.	астында	под, снизу
15.	ата	дедушка
16.	ата-ана	родители
17.	әже	бабушка
18.	әке	отец, папа
19.	әрине	конечно
20.	ба?	вопросительная частица
21.	бала	мальчик, ребенок
22.	бар	есть
23.	бару	идти, ехать
24.	басқа	другой, кроме
25.	бәрі	всё, все
26.	бе?	вопросительная частица
27.	беру	давать
28.	бес	пять
29.	бойы	в течение
30.	болу	быть
31.	біз	мы, нас
32.	білу	знать, узнать
33.	бір	один

34.	бірге	вместе, с
35.	бірдей	одинаково
36.	бірнеше	несколько
37.	бірінші	первый
38.	бұл	это, этот, эта
39.	бұрын	раньше
40.	бүгін	сегодня
41.	дәмді	вкусный
42.	дейін	до
43.	дос	друг
44.	дұрыс	правильный
45.	екен	оказывается
46.	екі	два
47.	емес	не (отрицательное значение)
48.	ерте	рано
49.	ертең	завтра
50.	ешкім	никто
51.	ешқашан	никогда
52.	ештеңе	ничего
53.	жақ	сторона
54.	жақсы	хорошо
55.	жақын	близко, близкий
56.	жанында	возле, около, рядом
57.	жаңа	новый
58.	жасау	делать, готовить
59.	жатыр	лежит
60.	жер	место, земля
61.	жеті	семь
62.	жоқ	нет
63.	жол	дорога, путь
64.	жұмыс	работа
65.	жүр	ходит
66.	жыл	год
67.	зат	вещь

68.	кейін	после
69.	келесі	следующий
70.	келу	приходить, приезжать
71.	керек	нужно; надо
72.	кеш	поздно
73.	кеше	вчера
74.	кешке	вечером
75.	көмек	помощь
76.	көп	много
77.	көру	видеть
78.	көше	улица
79.	күн	день
80.	күндіз	днем
81.	кім?	кто?
82.	кітап	книга
83.	кішкентай	маленький
84.	қазір	сейчас
85.	қайда?	куда? где?
86.	қайдан?	откуда?
87.	қандай?	какой(ая)?
88.	қанша?	сколько?
89.	қашан?	когда?
90.	қалай?	как?
91.	қыз	дочь, девушка, девочка
92.	қысқа	коротко, короткий
93.	ма?	вопросительная частица
94.	маған	мне
95.	ме?	вопросительная частица
96.	мектеп	школа
97.	мен (шылау)	и (союз)
98.	мен	я
99.	не?	что?
100.	немесе	или
101.	оған	ему (ей)

102.	ол	он (она)
103.	оқу	учиться, читать
104.	осы	это
105.	осында	тут
106.	отбасы	семья
107.	отыр	сидит
108.	өз	сам (сама)
109.	өте	очень
110.	саған	тебе
111.	сағат	часы, время
112.	сайын	каждый
113.	сегіз	восемь
114.	сен	ты
115.	сияқты	будто; кажется; как будто, как
116.	сыртында	снаружи
117.	сіз	вы
118.	су	вода
119.	сол	тот
120.	тағы	еще
121.	тамақ	еда
122.	таңертең	утром
123.	тоғыз	девять
124.	төрт	четыре
125.	туралы	про, о
126.	тұр	стоит
127.	түс	полдень
128.	уақыт	время
129.	үй	дом
130.	үлкен	большой
131.	үнемі	постоянно, всегда
132.	үстінде	сверху, на, над
133.	үш	три
134.	үшін	для, ради
135.	ұл	сын, мальчик

136.	ішу	пить
137.	ішінде	в, за, внутри

МЫСАЛДАР

Аа

Аға

Менің **ағам** кітапты көп оқиды. Мой **брат** много читает книгу.
Ағам туралы, ағам үшін, ағамның ұлы

Адам

Ол - өте жақсы **адам**. Он очень хороший **человек**.
Адамның жанында, бір адам, бірнеше адам.

Ай

Мен осы **айда** келемін. Я приду в этом **месяце**.
Бірнеше ай, ай сайын, келесі ай.

Айту

Сен оған дұрыс **айттың**. Ты ему правильно **сказал**.
Жақсы айту, үнемі айту, бүгін айту.

Алдында

Театрдың **алдында** үлкен фонтан тұр. **Перед** театром стоит большой фонтан.
Сенің алдында, алдында тұру, адамдардың алдында.

Алу

Үйден бір зат **алу** керек. Надо **взять** одну вещь из дома.
Бірге алу, бірдей алу, көмек алу

Алыс

Олар **алыс** жолдан келді. Они приехали из **дальней** дороги.
Алыс жол, бәрі алыс, өте алыс.

Ана

Мен **анам** үшін бәрін жасаймын. Я все сделаю ради своей **мамы**.
Менің анам, анам сияқты, ана болу.

Апа

Мен кеше сенің **апаңды** көрдім. Я вчера видел твою **сестру**
Апамның қызы, апам сияқты, апам біледі

Апта

Мен **апта** бойы ерте тұрдым. Я вставал рано в течении **недели**.
Апта сайын, осы апта, келесі апта.

Артында

Біздің мектептің **артында** стадион бар. **Сзади** нашей школы есть стадион

Үйдің артында, сенің артында, артында жоқ

Астында

Біздің үйдің **астында** гараж бар. **Под** нашим дома есть гараж
Жердің астында, астында бар.

Ата, әже

Бүгін үйге **атам** мен **әжем** келеді. Сегодня домой придут **дедушка** и **бабушка**.

Менің атам мен әжем, атам мен әжем сияқты

Ата-ана

Сенің **ата-анаң** бүгін мектепке келе ме? Твои **родители** сегодня придут в школу?

Менің ата-анам, ата-анаммен бірге, ата-анамның жанында.

Әә

Әке

Мен оған **әкем** туралы айттым. Я рассказал ему о своем **отце**.
Әкем сияқты, оның әкесі, әке болу.

Әрине

Әрине, мен сен үшін келемін. **Конечно**, я приду ради тебя
Әрине барамын, әрине бар, әрине жоқ

Бб

Ба?

Сен маған айтасың **ба**? Ты скажешь мне?
Барасың ба? Боласың ба? Ұзын ба?

Бала

Бұл **бала** бәрін біледі. Этот **мальчик** все знает.
Жақсы бала, бес бала, қандай бала?

Бар

Біздің үйдің жанында кинотеатр **бар**. Возле нашего дома **есть** кинотеатр.

Ұақыт бар, біреу бар, жұмыс бар.

Бару

Қазір жұмысқа **бару** керек. Сейчас надо **идти** на работу.

Алысқа бару, бірге бару, үнемі бару.

Басқа

Менің досым **басқа** фирмада жұмыс жасайды. Мой друг работает в **другой** фирме.

Басқа уақыт, басқа жақ, басқа көше.

Бәрі

Кешке **бәрі** концертке барады. Вечером **все** пойдут на концерт.

Бәрі біледі, бәрі бірдей, бәрі жақсы.

Бе?

Сен ол туралы білесің **бе**? Ты о нем знаешь?

Келесің бе? Көресің бе?

Беру

Оған уақыт **беру** керек. Нужно **дать** ему время.

Ертең беру, көмек беру, жұмыс беру.

Бойы

Біз апта **бойы** жақсы жұмыс жасадық. Мы хорошо поработали в **течении** недели.

Күні бойы, жыл бойы, бір сағат бойы.

Болу

Жақсы адам **болу** керек. Нужно **быть** хорошим человеком.

Жанында болу, дұрыс болу, керек болу.

Біз

Біз мектепке үнемі бірге барамыз. **Мы** всегда в школу ходим вместе.

Біз сияқты, біз үшін, біз айтамыз.

Білу

Мен бұл актер туралы жақсы **білемін**. Я хорошо **знаю** про этого актера.

Кейін білу, бірінші білу, бүгін білу

Бір

Ертең **бір** адам келу керек. Завтра должен прийти **один** человек.
Бір апта, бір зат, бір отбасы.

Бірге

Мен кеше досыммен **бірге** театрға бардым. Вчера я с другом ходил в театр.

Бізбен бірге, анасымен бірге.

Бірдей

Мен үшін адамдардың бәрі **бірдей**. Для меня все люди **одинаковы**.
Бірдей зат, бірдей үй.

Бірнеше

Сессияға дейін **бірнеше** апта бар. До сессии есть **несколько** недель.
Бірнеше адам, бірнеше күн, бірнеше отбасы.

Бірінші

Бүгін – аптаның **бірінші** күні. Сегодня – **первый** день недели.
Кім бірінші? бірінші бала, бірінші көше.

Бұл

Мен **бұл** адамды бұрыннан білемін. Я давно знаю **этого** человека.
Бұл жұмыс, бұл бала, бұл – мен.

Бұрын

Марат Алмажаннан **бұрын** келді. Марат пришел **раньше** Алмажан.
Бұрын бардым, бұрын көрдім, бәрінен бұрын.

Бүгін

Мен **бүгін** ағаммен киноға бардым. Я с братом **сегодня** ходил в кино.
Бүгін айтамын, бүгін барамын, бүгін келемін.

Д

Дәмді

Менің апам тамақты **дәмді** жасайды. Моя сестра **вкусно** готовит еду.
Дәмді пицца, дәмді болды.

Дейін

Түске **дейін** көп жұмыс жасау керек. До обеда нужно много поработать.

Жұмысқа дейін, жетіге дейін, осы аптаға дейін.

Дос

Менің үш **досым** бар. У меня есть три **друга**.
Жақсы дос, апамның досы, досымның қарындасы.

Дұрыс

Сен оған **дұрыс** айттың. Ты сказал ему **правильно**.
Бәрі дұрыс, дұрыс па? дұрыс емес.

Ее

Екен

Бұл оның сөмкесі емес **екен**. **Оказывается** это не ее сумка.
Бірдей екен, дұрыс екен, айтқан екен.

Екі

Мен оны **екі** ай көрмедім. Я не видел его два месяца.
Екі дос, екі жыл, екі апта.

Емес

Мен саған бүгін **емес**, ертең келемін. Я к тебе приду **не** сегодня, а завтра.
Бірдей емес, ол емес, көрген емес.

Ерте

Бүгін бәрі **ерте** келді. Сегодня все пришли **рано**.
Ерте тұру, ерте бару.

Ертең

Біз **ертең** рыцарлар туралы фильм көреміз. Мы **завтра** будем смотреть фильм о рыцарях.
Ертең болады, ертең беремін, ертең келемін.

Ешкім

Бұл туралы **ешкім** білмейді. Об этом **никто** не знает.
Ешкім жоқ, ешкім келмейді, ешкімге айтпа.

Ешқашан

Мен оны **ешқашан** көрген жоқпын. Я его **никогда** не видел.
Ешқашан айтпадым, ешқашан бармадым.

Ештеңе

Ол маған **ештеңе** айтпады. Он мне **ничего** не говорил.
Ештеңе болмады, ештеңе білмеді, ештеңе керек емес.

Жж

Жак

Әрине, біз **осы жақта** боламыз. Конечно, мы **тут** будем.
Бірінші жақ, бір жақ, бірдей жағы.

Жақсы

Менің ағам – **жақсы** адам. Мой брат – **хороший** человек.
Жақсы дос, жақсы білу, жақсы көру.

Жақын

Біз онымен **жақын** достармыз. Мы с ним **близкие** друзья.
Жақын тұру, жақын адам, жақын емес.

Жанында

Мен мектептің **жанында** тұрмын. Я стою **возле** школы.
Атамның жанында, үйдің жанында.

Жаңа

Берік **жаңа** үй сатып алды. Берик купил **новый** дом.
Жаңа жыл, жаңа үй, жаңа көлік.

Жасау

Бүгін көп жұмыс **жасалды**. Сегодня **проделано** много работы.
Кеше жасадым, өзі жасады, жасау керек.

Жатыр

Үстелдің үстінде кітап **жатыр**. На столе **лежит** книга.
Осында жатыр, астында жатыр, қайда жатыр?

Жер

Бұл **жерде** дәмді тамақ жасайды. В этом **месте** готовят вкусную еду.
Жақын жер, сол жер, қандай жер?

Жоқ

Ол кеше спортзалға барған **жоқ**. Он вчера **не** ходил в спортзал.
Ешкім жоқ, білген жоқпын, көрген жоқпын.

Жол

Осы **жолмен** театрға жетуге болады. Этой **дорогой** можно дойти до театра.

Басқа жол, алыс жол, қысқа жол

Жұмыс

Бүгін менің **жұмысым** көп. Сегодня у меня много **работы**.

Анамның жұмысы, жұмыс орны, бірдей жұмыс.

Жүр

Мен досыммен бірге **жүрмін**. Я **хожу** вместе с другом.

Үйдің артында жүр, анасымен жүр.

Жыл

Мен осында **жыл** сайын келемін. Я приезжаю сюда каждый **год**.

Жақсы жыл, осы жыл, жыл бойы.

Зз

Зат

Ол **зат** шкафтың ішінде тұр. Та **вещь** стоит в шкафу.

Бір зат, зат алдым, қандай зат?

Кк

Кейін

Мен саған жұмыстан **кейін** барамын. Я к тебе пойду **после** работы.

Бір аптадан кейін, сағат сегізден кейін.

Келесі

Менің досым **келесі** үйде тұрады. Мой друг живет **в следующем** доме.

Келесі жылы, келесі адам.

Келу

Мен саған ертең осы уақытта **келемін**. Я завтра **приду** к тебе в это же время.

Мектепке келдім, өзім келдім, жанына келді.

Керек

Саған көп оқу **керек**. Тебе **надо** много читать.

Білу керек, бәрі керек, жұмыс керек.

Кеш

Ол бүгін үйге **кеш** келеді. Он сегодня **поздно** придет домой.
Кеш жату, кеш бару, кеш емес.

Кеше

Мен оны **кеше** көрдім. Я его **вчера** видел.
Кеше білдім, кешегі күн, кеше алдым.

Кешке

Менің ата-анам **ертең** кешке келеді. Завтра **вечером** придут мои родители.
Кешке барамын, бүгін кешке.

Көмек

Оған **көмек** керек. Ему нужна **помощь**.
Оның көмегі, ата-анамның көмегі, көмек беру.

Көп

Астанада үлкен үйлер өте **көп**. В Астане очень **много** больших домов.
Көп айтты, көп дос, көп білу.

Көру

Мен кеше сенің досыңды **көрдім**. Я вчера **видел** твоего друга.
Оны көрдім, апаммен көрдім, осында көрдім.

Көше

Біздің үй келесі **көшеде**. Наш дом на следующей **улице**.
Ұзын көше, осы көше, қандай көше?

Күн

Мен **күн** сайын кітап оқимын. Я каждый **день** читаю книгу.
Келесі күн, жақсы күн, бес күн.

Күндіз

Сен бүгін **күндіз** келесің бе? Ты сегодня **днем** придешь?
Кеше күндіз, күндізгі уақыт, күндізгі сеанс.

Кім?

Кім ертең жұмысқа шығады? **Кто** завтра выйдет на работу?
Кім айтты? Кім ол? Кім келді?

Кішкентай

*Бұл зат – өте **кішкентай**. Эта вещь – очень **маленькая**.
Кішкентай ғана, кішкентай үй, кішкентай бала.*

Кітап

*Мен досымнан екі **кітап** алдым. Я звыл у друга две **книги**.
Жақсы кітап, кітап оқу, қандай кітап?*

Ққ

Қазір

*Мен **қазір** жұмысқа барамын. Я **сейчас** пойду на работу.
Қазір келеді, қазір көрдім.*

Қайда?

*Сен күндіз **қайда** бардың? Ты куда ходил днем?
Қайда кеттің? Ол қайда?*

Қайдан?

*Сен **қайдан** келдің? Ты **откуда** пришел?
Қайдан білесің? Қайдан көрдің?*

Қандай?

*Ол **қандай** мектепте оқиды? Он в **какой** школе учится?
Қандай адам? Қандай зат? Ол қандай?*

Қанша?

*Саған **қанша** уақыт керек? **Сколько** времени тебе нужно?
Қанша тұрады? Қанша адам? Қаншада келеді?*

Қалай?

*Мен оған **қалай** айтамын? **Как** я ему скажу?
Қалай білемін? Қалай айтамын?*

Қашан?

*Сен жұмысқа **қашан** барасың? Ты **когда** пойдешь на работу?
Қашан келді? Қашан айтты?*

Қысқа

*Біз **қысқа** жолмен барамыз. Мы пойдём **короткой** дорогой.
Қысқа ай, қысқа ма?*

Мм

Ма?

*Ол бізбен бірге бара ма? Он пойдёт вместе с нами?
Болды ма? Кішкентай ма? Осы ма?*

Маған

*Маған үйге бару керек. Мне надо пойти домой.
Маған берді, маған айтты, маған керек.*

Ме?

*Ол бүгін кешке келе ме? Он придет сегодня вечером?
Ол келді ме? Дәмді ме? Көрдi ме?*

Мектеп

*Мен осы мектепте тоғыз жыл оқыдым. Я в этой школе учился девять лет.
Менің мектебім, үлкен мектеп, мектептің артында.*

Мен

*Әкем мен анам бүгін жұмыста. Папа и мама сегодня на работе.
Ана мен бала, ағам мен апам, ата мен әже.*

Мен

*Мен күндіз осында болдым. Я днем был здесь.
Мен барамын, мен туралы, келесі мен.*

Не?

*Сен оған не айттың? Что ты ему сказал?
Не көрдің? Не алдың? Не керек?*

Немесе

*Мен ертең кешкі сағат алтыда немесе жетіде келемін. Я приду завтра в шесть или в семь часов вечера.
Атам немесе әжем, дұрыс немесе дұрыс емес.*

Оо

Оған

*Сіз оған кеше айттыңыз ба? Вы ему вчера сказали?
Оған бердім, оған айттым.*

Оқы

Менің қызым мектепте **оқиды**. Моя дочь **учится** в школе.
Досыммен оқыдым, кітап оқыдым, оқып жатырмын.

Ол

Ол – менің досымның әкесі. **Он** – отец моего друга.
Ол келді, ол қайда? ол айтты.

Осы

Мен **осы** адамды кеше көрдім. Я вчера видел **этого** человека
Осы үй, осы мектеп, осы зат.

Осында

Мен **осында** бес жыл тұрдым. Я жил **здесь** пять лет.
Осында көрдім, бәрі осында, осында бар.

Отбасы

Менің **отбасым** үлкен. У меня большая **семья**.
Отбасыммен келдім, кішкентай отбасы.

Отыр

Ол осында **отыр**. Он здесь **сидит**.
Оқып отыр, бәрі отыр, ұзақ отыр.

Өө

Өзі

Мен **өзім** келемін. Я **сам** приду.
Өзі айтады, өзі жазады, өзім білемін.

Өте

Ол – **өте** жақсы адам. Он – **очень** хороший человек.
Өте жақын, өте дұрыс, өте кең.

Өту

Бүгінгі күн қалай **өтті**? Как **прошел** сегодняшний день?
Жақсы өтті, күндіз өтті, кеш өтті.

Сс

Саған

Мен **саған** ертең барамын. Я **к тебе** завтра приду.

Саған айтады, саған керек, саған келеді.

Сағат

*Ол кешкі **сағат** жетіде келді. Он пришел в семь **часов** вечера.*

Сағат таңғы алты, сағат түскі бір, сағат кешкі сегіз.

Сайын

*Мен өз досымды апта **сайын** көремін. Я вижу своего друга каждую неделю.*

Сағат сайын, күн сайын, ай сайын.

Сен

***Сен** бүгін үйге келесің бе? **Ты** сегодня придешь домой?*

Сен үшін, сен емес, сен туралы.

Сияқты

*Ол осыны сен **сияқты** жақсы біледі. Он как и ты это хорошо знает.*

Кім сияқты? мен сияқты, біз сияқты.

Сіз

***Сіз** жұмысқа қашан келесіз? **Вы** когда придете на работу?*

Сіз сияқты, сіз туралы, сіз үшін.

Тт

Тағы

*Біз сені **тағы** қашан көреміз? Мы тебя когда **еще** увидим?*

Тағы бару, тағы айту, тағы келу.

Тамақ

*Дәмді **тамақ** қайда жасайды? Где готовят вкусную **еду**?*

Түскі тамақ, кешегі тамақ, бүгінгі тамақ.

Таңертең

*Менің апам **таңертең** мектепке барады. Моя сестра **утром** пойдет в школу.*

Таңертең тұру, таңертең келу, таңертең айту.

Туралы

*Ол өз отбасы **туралы** айтты. Он рассказал **про** свою семью.*

Мен туралы, әке туралы, сен туралы.

Түс

Біз осында **түске** дейін боламыз. Мы будем здесь до **обеда**.
Түскі уақыт, бүгін түсте, кеше түсте.

Тұр

Ол сенің үйіңнің жанында **тұр**. Он **стоит** возле твоего дома.
Қайда тұр? айтып тұр, бірінші тұр.

Уу

Уақыт

Сіздің **уақытыңыз** бар ма? У вас есть **время**?
Уақыт керек, осы уақытта, уақытым жоқ.

Үү

Үй

Мен бүгін **үйге** кеш барамын. Я сегодня пойду **домой** поздно.
Менің үйім, екі үй, жаңа үй.

Үлкен

Біздің үйіміз **үлкен**. Наш дом **большой**.
Үлкен отбасы, үлкен зат.

Үнемі

Мен оны **үнемі** осында көремін. Я **часто** его здесь вижу.
Үнемі айтамын, үнемі барамын, үнемі аламын.

Үшін

Сен мен **үшін** жақсы доссың. Ты **для** меня хороший друг.
Ата-анам үшін, отбасы үшін, кім үшін?

Ұұ

Ұл, қыз

Оның үш **ұлы**, екі **қызы** бар. У него есть три **сына** и две **дочери**.
Менің ұлым, ағамның ұлы, менің қызым, ағамның қызы.

Іі

Ішу

Адам күніне 2 литр су *ішуі* керек. Человек должен **выпивать** по два литра воды в день.

Тамақ ішу, осында ішу, көп ішу.

ЕҢ ЖИІ ҚОЛДАНЫЛАТЫН СӨЗДЕР

I. Адам. Человек		
1.	адам (дар)	человек, люди
2.	аты	имя
3.	тегі	фамилия
4.	өмір	жизнь
5.	өмірбаян	автобиография
6.	туған	родной
7.	туған жыл	год рождения
8.	туған күн	дата рождения, день рождения
9.	жасы	возраст
10.	отбасы	семья
11.	аға	брат
12.	ана	мать, мама
13.	апа	старшая сестра
14.	ата-ана	родители
15.	ата	дедушка
16.	әйел	женщина
17.	жұбайы	жена
18.	әже	бабушка
19.	әке	отец, папа
20.	бала	ребенок
21.	жиен	племянник
22.	күйеуі	муж
23.	қарындас	младшая сестра (муж.р.), сестренка
24.	қыз	девочка
25.	нағашы	родственник по линии матери
26.	сіңлі	младшая сестра (жен.р.), сестренка
27.	ұл	мальчик
28.	іні	младший брат, братишка
29.	аяқ	нога
30.	бас	голова
31.	бет	лицо
32.	көз	глаза
33.	қол	рука

34.	құлақ	ухо, уши
35.	мұрын	нос
36.	бой	рост
37.	шаш	волосы
38.	тіс	зубы
39.	мамандық	специальность
40.	тәрбиеші	воспитатель(ница)
41.	жүргізуші	водитель
42.	мұғалім	учитель
43.	дәрігер	врач
44.	сатушы	продавец
45.	әріптес	коллега
46.	дос	друг
47.	туыс	родственник
48.	қонақ	гость
49.	көрші	сосед
50.	халық	народ
51.	оқушы	ученик

II. Есімдік. Местоимение

52.	не?	что?
53.	кім?	кто?
54.	қайда?	куда? где?
55.	қайдан?	откуда?
56.	қандай?	какой?
57.	қанша?	сколько?
58.	қашан?	когда?
59.	анау	тот, то
60.	әрбір	каждый
61.	әртүрлі	разный
62.	біздің	наш
63.	менің	мой, моя, мое
64.	мынау	это, этот
65.	неге?	почему?
66.	одан	от него, от нее

67.	олардың	их
68.	оның	его, ее
69.	сендердің	ваш, ваша, ваше
70.	сенің	твой, твоя, твое
71.	сіздердің	ваш (уважительная форма)
72.	сіздің	ваше, ваш
73.	бұл	это
74.	біз	мы
75.	бәрі	все, все
76.	ештеңе	ничто
77.	мен	я
78.	маған	мне
79.	оған	ему, ей
80.	ол	он, она, оно, та, то, тот
81.	оны	его, ее
82.	осы	этот
83.	онда	там
84.	осында	здесь, тут
85.	өз	сам (сама)
86.	саған	тебе
87.	сен	ты
88.	сол	тот
89.	сіз	вы

III. Тұрмыс. Быт

91.	көкөніс	овощи
92.	жеміс	фрукты
93.	қияр	огурцы
94.	қауын	дыня
95.	өрік	слива
96.	сәбіз	морковь
97.	шие	вишня
98.	жүзім	виноград
99.	пияз	лук
100.	азық-түлік	продукты

101.	ет	мясо
102.	сорпа	суп
103.	сусын	напиток
104.	тұз	соль
105.	бұрыш	перец
106.	таңғы ас	завтрак
107.	түскі ас	обед
108.	кешкі ас	ужин
109.	қант	сахар
110.	май	масло
111.	нан	хлеб
112.	су	вода
113.	сүт	молоко
114.	айна	зеркало
115.	еден	пол
116.	дастарқан	скатерть
117.	жастық	подушка
118.	жиһаз	мебель
119.	көрпе	одеяло
120.	орындық	стул
121.	тоңазытқыш	холодильник
122.	шаңсорғыш	пылесос
123.	ыдыс	посуда
124.	есік	дверь
125.	кесе	чашка
126.	ойыншық	игрушка
127.	тарақ	расческа
128.	терезе	окно
129.	кілт	ключ
130.	көйлек	платье
131.	шалбар	брюки
132.	аяқкиім	обувь
133.	баскиім	шапка
134.	зат	вещь

135.	тамақ	еда, пища
136.	киім	одежда
137.	қабырға	стена
IV. Орта. Среда		
138.	үй	дом
139.	жұмыс	работа
140.	мектеп	школа
141.	балабақша	детский сад
142.	дәмхана	кафе
143.	емхана	поликлиника
144.	мекеме	учреждение
145.	дүкен	магазин
146.	жол	дорога, путь
147.	қала	город
148.	орталық	центр
149.	саябақ	парк
150.	асүй	столовая, кухня
151.	бөлме	комната
152.	ғимарат	здание
153.	қабат	этаж
154.	пәтер	квартира
155.	кеңсе	офис
156.	аялдама	остановка
157.	дәріхана	аптека
158.	мекенжай	адрес
159.	көлік	транспорт
160.	ұшақ	самолет
161.	көше	улица
162.	даңғыл	проспект
163.	қиылыс	переулок
164.	орын	место
165.	жақ	сторона
166.	іші	внутри
167.	ішінде	в, внутри

168.	сырты	снаружи
169.	сыртында	снаружи
170.	алды	перед
171.	алдында	вперед
172.	арты	взад
173.	артында	сзад
174.	жанында	возле, около, рядом
175.	астында	снизу, под
176.	үстінде	наверху, сверху, над
177.	жанына	возле, около, рядом

V. Табиғат. Природа

178.	ай	месяц
179.	ауа	воздух
180.	табиғат	природа
181.	ағаш	дерево
182.	гүл	цветок
183.	дала	улица
184.	жаңбыр	дождь
185.	жел	ветер
186.	қар	снег
187.	биыл	в этом году
188.	қыс	зима
189.	көктем	весна
190.	жаз	лето
191.	күз	осень
192.	таңғы	утром
193.	тәулік	сутки
194.	қаңтар	январь
195.	ақпан	февраль
196.	наурыз	март
197.	сәуір	апрель
198.	мамыр	май
199.	маусым	июнь
200.	шілде	июль

201.	тамыз	август
202.	қыркүйек	сентябрь
203.	қазан	октябрь
204.	қараша	ноябрь
205.	желтоқсан	декабрь
206.	дүйсенбі	понедельник
207.	сейсенбі	вторник
208.	сәрсенбі	среда
209.	бейсенбі	четверг
210.	жұма	пятница
211.	сенбі	суббота
212.	жексенбі	воскресенье
213.	апта	неделя
214.	сағат	часы, время
215.	таң	утро
216.	таңертең	утром
217.	түн	ночь
218.	түс	полдень
219.	уақыт	время
220.	бүгін	сегодня
221.	ерте	рано
222.	ертең	завтра
223.	кеш	поздно
224.	кеше	вчера
225.	кешке	вечером
226.	ешқашан	никогда
227.	күн	день
228.	күндіз	днем
229.	қазір	сейчас
230.	жыл	год
231.	мезгіл	время, сезон
232.	ұзақ уақыт	долгое время
233.	бос уақыт	свободное время
234.	түске дейін	до обеда

235.	түстен кейін	после обеда
236.	өткен	прошлый
237.	бұрын	раньше, до
238.	бұрыннан	раньше
239.	бойы	в течение
240.	енді ғана	только что
241.	жуырда	недавно
242.	жер	земля, место
243.	аң	зверь
244.	құс	птица
245.	сиыр	корова
246.	жылқы	лошадь
247.	қой	баран
248.	ит	собака
249.	мысық	кошка

VI. Қимыл. Действие

250.	кию	одевать
251.	қою	ставить, поставить
252.	жеу	есть, кушать
253.	оқу	читать, учиться
254.	жоқ	нет
255.	өту	проходить
256.	тұр	стоит
257.	ішу	пить
258.	жуу	мыть
259.	алу	взять, брать, получать
260.	шығу	выходить
261.	ары	туда
262.	бері	сюда
263.	бірге	вместе
264.	енді	теперь
265.	болу	быть
266.	жаяу	пешком
267.	кету	уходить

268.	жазу	писать
269.	күлу	смеяться
270.	қосу	добавить
271.	келу	прийти, приходить
272.	сату	продать
273.	жету	доходить, добираться, доезжать
274.	беру	давать, дать
275.	емес	не (отрицательное значение)
276.	екен	оказывается
277.	айту	сказать, говорить
278.	ұнау	нравится
279.	білу	знать
280.	көру	видеть
281.	шешу	решать, снимать
282.	жүру	ходить
283.	жабу	закрыть, закрывать
284.	жату	лечь, лежать
285.	кіру	войти, входить
286.	санау	считать
287.	отыру	сидеть
288.	сұрау	спросить, спрашивать
289.	қарау	смотреть
290.	жатыр	лежит
291.	жасау	делать
292.	керек	надо, нужно
293.	жабық	закрыто, закрывать
294.	істеу	делать
295.	ойнау	играть
296.	ойлау	думать
297.	жуыну	мыться
298.	төлеу	платить
299.	ренжу	обижаться
300.	кесу	резать
301.	шақыру	пригласить

302.	сөйлеу	говорить
303.	тыңдау	слушать
304.	жүгіру	бегать
305.	демалу	отдыхать
306.	мүмкін	возможно
307.	бастау	начать, начинать
308.	таңдау	выбирать
309.	танысу	знакомиться
310.	сыйлау	уважать
311.	қайталау	повторять
312.	көмектесу	помогать
313.	қойылған	поставленный
314.	орналасқан	расположено
315.	ұйықтау	спать
316.	тамақтану	кушать
317.	дайындау	готовить
318.	сатып алу	покупать
319.	алға жүру	идти вперед
320.	ашық тұр	открыто
321.	қарсы алу	встречать
322.	алғыс айту	благодарить
323.	жақсы көру	любить
324.	қарным ашты	проголодался
325.	жаттығу жасау	делать упражнения
326.	жұмыс жасау (істеу)	работать
327.	кешігіп келу	опаздывать
328.	ән айту	петь
329.	хабарлама жазу	написать сообщение

VII. Қасиет (сапа, түр, түс). Свойства (качества, вид, цвет)

330.	арзан	дешево, дешевый
331.	қымбат	дорого, дорогой
332.	ауыр	тяжелый
333.	жеңіл	легкий
334.	әдемі	красивый

335.	балғын	свежий
336.	биік	высокий
337.	аласа	низкий
338.	білімді	образованный
339.	мейірімді	добрый
340.	ақылды	умный
341.	жалқау	ленивый
342.	еңбекқор	трудолюбивый
343.	ескі	старый
344.	жаңа	новый
345.	жарық	светлый
346.	қараңғы	темный
347.	жұмсақ	мягкий
348.	қатты	твердый
349.	жас	молодой
350.	кең	широкий
351.	көп	много
352.	аз	мало
353.	жұқа	тонкий
354.	қалың	толстый
355.	тәтті	сладкий
356.	ащы	острый
357.	қиын	трудный, сложный
358.	оңай	легкий
359.	алыс	далеко, далекий
360.	жақын	близко, близкий
361.	пайдалы	полезный, полезно
362.	маңызды	важный, важно
363.	төмен	низкий, низко
364.	жоғары	высокий, высоко
365.	ыстық	горячий, жаркий, жарко
366.	суық	холодный, холодно
367.	салқын	прохладно, прохладный
368.	жылы	тепло, теплый

369.	қызық	интересно, интересный
370.	таза	чисто, чистый
371.	қарсы	против
372.	сұйық	жидкий
373.	ұзын	длинный
374.	қысқа	короткий, коротко
375.	үлкен	большой
376.	кішкентай	маленький
377.	жақсы	хорошо, хороший
378.	дәмді	вкусно, вкусный
379.	басқа	другой, кроме
380.	дұрыс	правильно
381.	дұрыс емес	неправильно
382.	бар	есть
383.	бірдей	одинаковый
384.	жай	медленно
385.	тез	быстро
386.	жиі	часто
387.	оң	правый
388.	сол	левый
389.	жалпы	общий, вообще
390.	келесі	следующий
391.	өте	очень
392.	үнемі	все время, всегда
393.	түр	вид
394.	түс	цвет
395.	ала	полосатый, пестрый
396.	ақ	белый
397.	жасыл	зеленый
398.	көк	синий
399.	қара	черный
400.	қоңыр	коричневый
401.	қызыл	красный
402.	сары	желтый

VIII. Этикет		
403.	ас болсын	приятного аппетита
404.	қайырлы таң	доброе утро
405.	қайырлы күн	добрый день
406.	құрметті	уважаемый
407.	құттықтаймын	поздравляю
408.	мерекенізбен	с праздником
409.	оқасы жоқ	не за что
410.	кешіріңіз	простите, извините
411.	әрине	конечно
412.	жарайды	ладно, хорошо
413.	еңбек демалысы	отпуск
414.	іссапар	командировка
415.	сау бол	до свидания
416.	сәлем	привет
417.	менің ойымша	по моему
418.	рақмет	спасибо
419.	мереке	праздник
420.	сыйлық	подарок
421.	мереке күн	праздничный день
422.	әріп	буква
423.	кітап	книга
424.	дәптер	тетрадь
425.	тақта	доска
426.	дыбыс	звук
427.	тапсырма	задание
428.	сабақ	урок
429.	тіл	язык
430.	әңгіме	рассказ, разговор
431.	сөз	слово
432.	сұрақ	вопрос
433.	жауап	ответ
IX. Сандар. Цифры		
434.	сан	число, цифр

435.	рет	раз, порядок
436.	бір	один
437.	екі	два
438.	үш	три
439.	төрт	четыре
440.	бес	пять
441.	алты	шесть
442.	жеті	семь
443.	сегіз	восемь
444.	тоғыз	девять
445.	он	десять
446.	он бір	одиннадцать
447.	он екі	двенадцать
448.	он үш	тринадцать
449.	он төрт	четырнадцать
450.	он бес	пятнадцать
451.	он алты	шестнадцать
452.	он жеті	семнадцать
453.	он сегіз	восемнадцать
454.	он тоғыз	девятнадцать
455.	жиырма	двадцать
456.	отыз	тридцать
457.	қырық	сорок
458.	елу	пятьдесят
459.	алпыс	шестьдесят
460.	жетпіс	семьдесят
461.	сексен	восемьдесят
462.	тоқсан	девяносто
463.	жүз	сто
464.	екі жүз	двести
465.	алғаш	впервые, в первый раз
466.	бірінші	первый
467.	екінші	второй
468.	үшінші	третий

469.	төртінші	четвертый
470.	бесінші	пятый
471.	алтыншы	шестой
472.	жетінші	седьмой
473.	сегізінші	восьмой
474.	тоғызыншы	девятый
475.	бірнеше	несколько

Х. Байланыс. Связки

476.	ма?	ли (вопросительная частица)
477.	ме?	ли (вопросительная частица)
478.	ба?	ли (вопросительная частица)
479.	бе?	ли (вопросительная частица)
480.	ал	а
481.	бен	и
482.	пен	и
483.	аса	очень
484.	мен	и
485.	әрі	и
486.	егер	если
487.	және	и
488.	тағы	еще
489.	үшін	для, ради
490.	дейін	до
491.	кейін	после
492.	кейде	иногда
493.	сайын	каждый раз
494.	бірақ	но
495.	себебі	потому что
496.	сияқты	будто, кажется, как будто, как
497.	немесе	или
498.	туралы	о, об
499.	арқылы	через
500.	тек қана	только

ҮЛГІЛЕР

Мен, сен, ол, көру, жүр, тұр, жақсы, бүгін, қазір, бірінші, үнемі, осы, жер, ештеңе, жоқ, ешқашан, кім, қашан, қайдан, ба, бе, емес, алыс, рет, ертең, ешкім.

Я, ты, он(а), видит, ходит, стоит, хорошо, сегодня, сейчас, первый, часто, этот, место, ничего, нет, никогда, кто, когда, откуда, не, далеко, раз, завтра, никто.

№	Өткен шақ Прошедшее время	Осы шақ Настоящее время	Келер шақ Будущее время
1	Мен көрдім <i>Я видел</i>	Мен көріп тұрмын <i>Я вижу</i>	Мен көремін <i>Я увижу</i>
2	Мен сені көрдім <i>Я тебя видел</i>	Мен сені көріп тұрмын <i>Я тебя вижу</i>	Мен сені көремін <i>Я тебя увижу</i>
3	Мен жақсы көрдім <i>Я хорошо видел</i>	Мен жақсы көріп тұрмын <i>Я хорошо вижу</i>	Мен жақсы көремін <i>Я буду хорошо видеть</i>
4	Мен алыстан жақсы көрдім <i>Я с далека хорошо видел</i>	Мен алыстан жақсы көріп тұрмын <i>Я с далека хорошо вижу</i>	Мен алыстан жақсы көремін <i>Я буду хорошо видеть с далека</i>
5	Мен оны бүгін көрдім <i>Я его сегодня видел</i>	Мен оны қазір көріп тұрмын <i>Я его сейчас вижу</i>	Мен оны бүгін көремін <i>Я его сегодня увижу</i>
6	Мен бірінші рет көрдім <i>Я видел в первый раз</i>	Мен бірінші рет көріп тұрмын <i>Я в первый раз вижу</i>	Мен бірінші рет көремін <i>Я увижу в первый раз</i>
7	Мен оны көрдім <i>Я его видел</i>	Мен оны көріп тұрмын <i>Я его вижу</i>	Мен оны ертең көремін <i>Я его завтра увижу</i>
	1	2	3
8	Мен оны осы жерден көрдім <i>Я видел его здесь</i>	Мен оны осы жерден көріп тұрмын <i>Я его здесь вижу</i>	Мен оны ертең осы жерден көремін <i>Я его завтра здесь увижу</i>
9	Мен осы жерден ештеңе көрмедім	Мен осы жерден ештеңе көріп тұрған жоқпын	Мен осы жерден ештеңе көрмеймін

	<i>Я здесь ничего не видел</i>	<i>Я здесь ничего не вижу</i>	<i>Я отсюда ничего не увижу</i>
10	Мен осы жерден сені ешқашан көрген емеспін <i>Я тебя здесь никогда не видел</i>	Мен осы жерден сені ешқашан көріп жүрген жоқпын <i>Я тебя здесь никогда не вижу</i>	Мен осы жерден сені ешқашан көрмеймін <i>Я тебя здесь никогда не увижу</i>
11	Мен осы жерден ешкімді көрген жоқпын <i>Я никого здесь не видел</i>	Мен осы жерден ешкімді көріп жүрген жоқпын <i>Я никого здесь не вижу</i>	Мен осы жерден ешкімді көрмеймін <i>Я никого здесь не увижу</i>
12	Кім көрді? <i>Кто видел?</i>	Кім көріп жүр? <i>Кто видит?</i>	Кім көреді? <i>Кто увидит?</i>
13	Сен қашан көрдің? <i>Ты когда видел?</i>	Сен көріп тұрсың ба? <i>Ты видишь?</i>	Сен қашан көресің? <i>Ты когда увидишь?</i>
14	Сен оны көрдің бе? <i>Ты его видел?</i>	Сен оны көріп жүрсің бе? <i>Ты его видишь?</i>	Сен оны көресің бе? <i>Ты его увидишь?</i>
15	Сен оны қайдан көрдің? <i>Ты где его видел?</i>	Сен оны қайдан көріп жүрсің? <i>Ты где его видишь?</i>	Сен оны қайдан көресің? <i>Ты где его увидишь?</i>

Мен, сен, ол, сіз, біз, алу, саған, өзі, жатыр, үшін, жүру, бәрі, бүгін, қазір, ертең, ерте, бұл, зат, бірге, бірнеше, кейін, күн, бірдей, сол, жер, ештеңе, жоқ, кім, қашан, қайдан, қанша, ба, кеше, тұр, үнемі, отыр, көп, бұрын.

Я, ты, он(а), вы, мы, братъ, тебе, ему(ей), сам(а), лежит, для, ходить, все, сегодня, сейчас, завтра, рано, этот, вещь, вместе, несколько, после, день, одинаковый, тот, место, ничего, нет, кто, когда, откуда, сколько, вчера, стоит, всегда, сидит, много, раньше.

№	Өткен шақ Прошедшее время	Осы шақ Настоящее время	Келер шақ Будущее время
1	Мен алдым <i>Я взял</i>	Мен алып жатырмын <i>Я беру</i>	Мен аламын <i>Я возьму</i>

2	Мен саған алдым <i>Я тебе взял</i>	Мен саған алып тұрмын <i>Я тебе беру</i>	Мен саған аламын <i>Я тебе возьму</i>
3	Мен өзім алдым <i>Я сам взял</i>	Мен өзім алып жатырмын <i>Я сам беру</i>	Мен өзім аламын <i>Я сам возьму</i>
4	Мен сен үшін алдым <i>Я взял для тебя</i>	Мен сен үшін алып жатырмын <i>Я беру для тебя</i>	Мен сен үшін аламын <i>Я возьму для тебя</i>
5	Мен оларға алдым <i>Я взял для них</i>	Мен оларға алып отырмын <i>Я беру для них</i>	Мен оларға аламын <i>Я буду брать для них</i>
6	Мен бүгін алдым <i>Я взял сегодня</i>	Мен бүгін алып отырмын <i>Я беру сегодня</i>	Мен бүгін аламын <i>Я возьму сегодня</i>
	1	2	3
7	Мен бүгін ерте алдым <i>Я сегодня взял рано</i>	Мен үнемі ерте алып жүрмін <i>Я всегда беру рано</i>	Мен бүгін ерте аламын <i>Я сегодня возьму рано</i>
8	Мен бұл затты алдым <i>Я взял эту вещь</i>	Мен бұл затты алып тұрмын <i>Я беру эту вещь</i>	Мен бұл затты аламын <i>Я возьму эту вещь</i>
9	Мен көп зат алдым <i>Я взял много вещей</i>	Мен көп зат алып тұрмын <i>Я беру много вещей</i>	Мен көп зат аламын <i>Я возьму много вещей</i>
10	Мен бұл затты оны- мен бірге алдым <i>Я взял эту вещь с ней</i>	Мен бұл затты онымен бірге алып жатырмын <i>Я беру эту вещь с ней</i>	Мен бұл затты оны- мен бірге аламын <i>Я буду брать эту вещь с ней</i>
11	Біз бұл затты бәріміз бірге алдық <i>Мы взяли эту вещь все вместе</i>	Біз бұл затты бәріміз бірге алып жатырмыз <i>Мы берем эту вещь все вместе</i>	Біз бұл затты бәріміз бірге аламыз <i>Мы возьмем эту вещь все вместе</i>

12	Мен бұл затты бірнеше күн бұрын алдым <i>Я взял эту вещь несколько дней назад</i>	Мен бұл затты бірнеше күннен кейін алып жатырмын <i>Я беру эту вещь спустя много дней</i>	Мен бұл затты бірнеше күннен кейін аламын <i>Я возьму эту вещь через несколько дней</i>
13	Мен оларға бірдей зат алдым <i>Я взял для них одинаковые вещи</i>	Мен оларға бірдей зат алып жатырмын <i>Я беру для них одинаковые вещи</i>	Мен оларға бірдей зат аламын <i>Я возьму для них одинаковые вещи</i>
14	Мен сол жерден бұл затты алдым <i>Я взял эту вещь от- туда</i>	Мен сол жерден бұл затты алып жатырмын <i>Я беру эту вещь оттуда</i>	Мен сол жерден бұл затты аламын <i>Я возьму эту вещь оттуда</i>
15	Мен ештеңе алмадым <i>Я ничего не взял</i>	Мен ештеңе алып жүрген жоқпын <i>Я ничего не беру</i>	Мен ештеңе алмаймын <i>Я ничего не возьму</i>
16	Мен сізден ештеңе алмадым <i>Я ничего не брал у вас</i>	Мен сізден ештеңе алып жүрген жоқпын <i>Я ничего не беру у вас</i>	Мен сізден ештеңе алмаймын <i>Я ничего не возьму у вас</i>
17	Мен бұл затты алмадым <i>Я не брал эту вещь</i>	Мен бұл затты алып тұрған жоқпын <i>Я не беру эту вещь</i>	Мен бұл затты алмаймын <i>Я не возьму эту вещь</i>
18	Мен бұл затты кеше алмадым <i>Я вчера не брал эту вещь</i>	Мен қазір бұл затты алып тұрған жоқпын <i>Я не беру эту вещь</i>	Мен бұл затты ертең алмаймын <i>Я завтра не возьму эту вещь</i>
19	Кім алды? <i>Кто взял?</i>	Кім алып жүр? <i>Кто берет?</i>	Кім алады? <i>Кто будет брать?</i>
20	Сен оны қашан алдың? <i>Когда ты его брал?</i>	-	Сен оны қашан аласың? <i>Когда ты его возьмешь?</i>
21	Сен бұл затты алдың ба? <i>Ты брал эту вещь?</i>	Сен бұл затты алып тұрсың ба? <i>Ты берешь эту вещь?</i>	Сен бұл затты аласың ба? <i>Ты будешь брать эту вещь?</i>

22	Сен бұл затты қайдан алдың? <i>Где ты взял эту вещь?</i>	Сен бұл затты қайдан алып тұрсың? <i>Где ты берешь эту вещь?</i>	Сен бұл затты қайдан аласың? <i>Где ты будешь брать эту вещь?</i>
23	Сен қанша зат алдың? <i>Сколько вещей ты взял?</i>	Сен қанша зат алып тұрсың? <i>Сколько вещей ты берешь?</i>	Сен қанша зат аласың? <i>Сколько вещей ты будешь брать?</i>

Мен, оқы, кітап, кеше, осы, біз, бәрі, дос, бірге, өткен, жыл, аз, бір, апта, отбасы, туралы, сияқты, ол, да, жақсы, кім, не, қашан, қалай, қандай, ба, бе, өте, сен, жатыр, қазір, ай, бірнеше, ішінде, жүр, бойы, ертен, келесі, көп, мектеп, бұл, отыр.

Я, читай, книга, вчера, эта, мы, все, друг, вместе, прошлый, год, мало, одна, неделя, семья, о, как, он (она), хорошо, кто, что, когда, как, какой, очень, ты, лежит, сейчас, месяц, несколько, среди (внутри), ходит, в течение, завтра, следующий, много, школа, эта, стоит.

№	Өткен шақ Прошедшее время	Осы шақ Настоящее время	Келер шақ Будущее время
1	Мен оқыдым <i>Я читал</i>	Мен оқып отырмын <i>Я читаю</i>	Мен оқимын <i>Я буду читать</i>
2	Мен кітап оқыдым <i>Я читал книгу</i>	Мен кітап оқып отырмын <i>Я читаю книгу</i>	Мен кітап оқимын <i>Я буду читать книгу</i>
3	Мен кеше оқыдым <i>Я вчера читал</i>	Мен қазір оқып отырмын <i>Я сейчас читаю</i>	Мен ертең оқимын <i>Я завтра буду читать книгу</i>
4	Мен кеше осы кітапты оқыдым <i>Я вчера читал эту книгу</i>	Мен қазір осы кітапты оқып отырмын <i>Я сейчас читаю эту книгу</i>	Мен ертең осы кітапты оқимын <i>Я завтра буду читать эту книгу</i>
5	Біз оқыдық <i>Мы читали</i>	Біз оқып отырмыз <i>Мы читаем</i>	Біз оқимыз <i>Мы будем читать</i>
6	Біз бәріміз осы кітапты оқыдық <i>Мы все читали эту книгу</i>	Біз бәріміз осы кітапты оқып отырмыз <i>Мы все читаем эту книгу</i>	Біз бәріміз осы кітапты оқимыз <i>Мы все будем читать эту книгу</i>

7	Бұл кітапты досым-мен бірге оқыдым <i>Эту книгу я читал с другом</i>	Бұл кітапты досыммен бірге оқып отырмын <i>Я читаю эту книгу с другом</i>	Бұл кітапты досыммен бірге оқимын <i>Я буду читать эту книгу с другом</i>
8	Мен өткен жылы аз кітап оқыдым <i>В прошлом году я прочел мало книг</i>	Мен бірнеше кітап оқып отырмын <i>Я читаю несколько книг</i>	Мен келесі айда көп кітап оқимын <i>В следующем месяце я буду читать много книг</i>
9	Мен осы кітапты 1 апта ішінде оқыдым <i>Я эту книгу прочел за 1 неделю</i>	Мен осы кітапты 1 апта бойы оқып жатырмын <i>Я эту книгу читаю в течение 1 недели</i>	Мен осы кітапты 1 апта ішінде оқимын <i>Я эту книгу прочитаю за 1 неделю</i>
10	Мен отбасы туралы кітап оқыдым <i>Я прочитал книгу про семью</i>	Мен отбасы туралы кітап оқып жатырмын <i>Я читаю книгу про семью</i>	Мен отбасы туралы кітап оқимын <i>Я буду читать книгу про семью</i>
11	Біз сияқты олар да жақсы оқыды <i>Они как и мы читали хорошо</i>	Біз сияқты олар да жақсы оқып жатыр <i>Они как и мы читают хорошо</i>	Біз сияқты олар да жақсы оқиды <i>Они тоже будут читать хорошо как и мы</i>
12	Мектепте біз сияқты олар да жақсы оқыды <i>В школе они учились хорошо как и мы</i>	Мектепте біз сияқты олар да жақсы оқып жатыр <i>Они как и мы учатся хорошо в школе</i>	Мектепте біз сияқты олар да жақсы оқиды <i>Они как и мы будут хорошо учиться в школе</i>
13	Ол жақсы оқыды <i>Он хорошо читал</i>	Ол жақсы оқып жатыр <i>Он хорошо читает</i>	Ол жақсы оқиды <i>Он будет хорошо читать</i>
14	Ол өте жақсы оқыды <i>Он очень хорошо читал</i>	Ол өте жақсы оқып жатыр <i>Он очень хорошо читает</i>	Ол өте жақсы оқиды <i>Он будет очень хорошо читать</i>

15	Кім оқыды? <i>Кто читал?</i>	Кім оқып отыр? <i>Кто читает?</i>	Кім оқиды? <i>Кто будет читать?</i>
16	Сен не оқыдың? <i>Что ты читал?</i>	Сен не оқып отырсың? <i>Что ты читаешь?</i>	Сен не оқисың? <i>Что ты будешь читать?</i>
17	Сен қашан оқыдың? <i>Ты когда читал?</i>	-	Сен қашан оқисың? <i>Когда ты будешь читать?</i>
18	Сен кеше қандай кітап оқыдың? <i>Ты вчера какую книгу читал?</i>	Сен қазір қандай кітап оқып отырсың? <i>Какую книгу ты сейчас читаешь?</i>	Сен ертең қандай кітап оқисың? <i>Какую книгу завтра будешь читать?</i>
19	Сен мектепте қалай оқыдың? <i>Как ты учился в школе?</i>	Сен мектепте қалай оқып жүрсің? <i>Как ты учишься в школе?</i>	Сен мектепте қалай оқисың? <i>Как ты будешь учиться в школе?</i>
20	Сен жақсы оқыдың ба? <i>Ты хорошо учился ?</i>	Сен жақсы оқып жүрсің бе? <i>Ты хорошо учишься (сейчас)?</i>	Сен жақсы оқисың ба? <i>Ты будешь хорошо учиться?</i>

Мен, сен, ол, айту, отыр, бәрі, туралы, оған, саған, ертең, сол, ешкім, ешқашан, ештеңе, емес, үнемі, дұрыс, өзі, жұмыс, адам, бірнеше, жер, екен, алыс, жақын, кешке, кеше, маған, кім, не, қашан, сіз, қазір, бүгін, жоқ.

Я, ты, он(она), говорит, сидит, все, про, ему(ей), тебе, завтра, о, никто, никогда, ничего, нет, всегда, правильно, сам, работа, человек, несколько, место, далеко, близко, вечером, вчера, мне, кто, что, когда, вы, сейчас, сегодня, нет.

№	Өткен шақ Прошедшее время	Осы шақ Настоящее время	Келер шақ Будущее время
1	Мен айттым <i>Я сказал</i>	Мен айтып отырмын <i>Я говорю</i>	Мен айтамын <i>Я расскажу</i>
2	Мен оны айттым <i>Я это сказал</i>	Мен оны айтып отырмын <i>Я это говорю</i>	Мен оны айтамын <i>Я это расскажу</i>

3	Мен саған айттым <i>Я тебе сказал</i>	Мен саған айтып отырмын <i>Я тебе говорю</i>	Мен саған айтамын <i>Я тебе расскажу</i>
4	Мен саған ол туралы айттым <i>Я говорил тебе о нем</i>	Мен саған ол туралы айтып отырмын <i>Я говорю тебе о нем</i>	Мен саған ол туралы айтамын <i>Я расскажу тебе о нем</i>
5	Мен ол туралы бәріне айттым <i>Я всем рассказывал о нем</i>	Мен ол туралы бәріне айтып отырмын <i>Я всем рассказываю о нем</i>	Мен ол туралы бәріне айтамын <i>Я всем расскажу о нем</i>
6	Мен сізге айттым <i>Я вам сказал</i>	Мен сізге айтып отырмын <i>Я вам говорю</i>	Мен сізге айтамын <i>Я вам расскажу</i>
7	Мен оған бәрін айттым <i>Я все рассказывал ему</i>	Мен оған бәрін айтып отырмын <i>Я все рассказываю ему</i>	Мен оған бәрін айтамын <i>Я все ему расскажу</i>
8	Мен оған сен туралы бәрін айттым <i>Я все рассказывал ему о тебе</i>	Мен оған сен туралы бәрін айтып отырмын <i>Я все рассказываю ему о тебе</i>	Мен оған сен туралы бәрін айтамын <i>Я все расскажу ему о тебе</i>
9	Мен оған сол адам туралы айттым <i>Я рассказывал ему о том человеке</i>	Мен оған сол адам туралы айтып отырмын <i>Я рассказываю ему о том человеке</i>	Мен оған сол адам туралы айтамын <i>Я расскажу ему о том человеке</i>
10	Мен саған кеше сол адам туралы айттым <i>Я вчера рассказывал тебе о том человеке</i>	Мен саған қазір сол адам туралы айтып отырмын <i>Я сейчас рассказываю тебе о том человеке</i>	Мен саған ертең сол адам туралы айтамын <i>Я завтра расскажу тебе о том человеке</i>
11	Мен саған кеше кешке сол адам туралы айттым	Мен саған бүгін сол адам туралы айтып отырмын	Мен саған ертең кешке сол адам туралы айтамын

	<i>Я вчера вечером рассказал тебе о том человеке</i>	<i>Я сегодня рассказываю тебе о том человеке</i>	<i>Я завтра вечером расскажу тебе о том человеке</i>
12	Мен оған ешкім туралы айтпадым <i>Я ему ни о ком не говорил</i>	Мен оған ешкім туралы айтып отырған жоқпын <i>Я ему ни о ком не говорю</i>	Мен оған ешкім туралы айтпаймын <i>Я ему ни о ком не расскажу</i>
13	Мен оған ешқашан ештеңе айтқан емеспін <i>Я ему никогда ничего не рассказывал</i>	Мен оған ештеңе айтып отырған жоқпын <i>Я ему ничего не рассказываю</i>	Мен оған ешқашан ештеңе айтпаймын <i>Я ему никогда ничего не расскажу</i>
14	Мен оған дұрыс емес екенін айттым <i>Я сказал ему что он не прав</i>	Мен оған дұрыс емес екенін айтып тұрмын <i>Я говорю ему что он не прав</i>	Мен оған дұрыс емес екенін айтамын <i>Я скажу ему что он не прав</i>
15	Мен дұрыс айттым <i>Я правильно сказал</i>	Мен үнемі дұрыс айтып жүрмін <i>Я всегда правильно говорю</i>	Мен үнемі дұрыс айтып жүремін <i>Я всегда буду говорить правильно</i>
16	Мен оған өзім туралы айттым <i>Я рассказал ему о себе</i>	Мен оған үнемі өзім туралы айтып жүрмін <i>Я всегда рассказываю ему о себе</i>	Мен оған ертең өзім туралы айтамын <i>Я завтра расскажу ему о себе</i>
17	Мен оған жұмысымды айттым <i>Я рассказал ему о своей работе</i>	Мен оған жұмысымды айтып отырмын <i>Я рассказываю ему о своей работе</i>	Мен оған жұмысымды айтамын <i>Я расскажу ему о своей работе</i>
18	Мен оған жұмысымдағы адамдарды айттым <i>Я рассказал ему о людях на своей работе</i>	Мен оған жұмысымдағы адамдарды айтып отырмын <i>Я рассказываю ему о людях на своей работе</i>	Мен оған жұмысымдағы адамдарды айтамын <i>Я расскажу ему о людях на своей работе</i>

19	Мен оған жұмысымдағы бірнеше адамдар туралы айттым <i>Я рассказал ему о некоторых людях на своей работе</i>	Мен оған жұмысымдағы бірнеше адамдар туралы айтып отырмын <i>Я рассказываю ему о некоторых людях на своей работе</i>	Мен оған жұмысымдағы бірнеше адамдар туралы айтамын <i>Я расскажу ему о некоторых людях на своей работе</i>
20	Мен оларға сол жерді айттым <i>Я рассказал им о том месте</i>	Мен оларға сол жерді айтып отырмын <i>Я рассказываю им о том месте</i>	Мен оларға сол жерді айтамын <i>Я расскажу им о том месте</i>
21	Мен оларға сол жердің алыс екенін айттым <i>Я рассказал им что это место далеко</i>	Мен оларға сол жердің алыс екенін айтып отырмын <i>Я рассказываю им что это место далеко</i>	Мен оларға сол жердің алыс екенін айтамын <i>Я расскажу им что это место далеко</i>
22	Мен оларға сол жердің жақын екенін айттым <i>Я рассказал им о том, что это место близко</i>	Мен оларға сол жердің жақын екенін айтып отырмын <i>Я рассказываю им о том, что это место близко</i>	Мен оларға сол жердің жақын екенін айтамын <i>Я расскажу им о том, что это место близко</i>
23	Кім айтты? <i>Кто сказал?</i>	Кім айтып отыр? <i>Кто рассказывает?</i>	Кім айтады? <i>Кто расскажет?</i>
24	Сен кімді айттың? <i>Ты о ком рассказал?</i>	Сен кімді айтып отырсың? <i>Ты о ком рассказываешь?</i>	Сен кімді айтасың? <i>Ты о ком расскажешь?</i>
25	Сен кімге айттың? <i>Ты кому рассказал?</i>	Сен кімге айтып отырсың? <i>Ты кому рассказываешь?</i>	Сен кімге айтасың? <i>Ты кому расскажешь?</i>
26	Сен маған кім туралы айттың? <i>О ком ты мне рассказал?</i>	Сен маған кім туралы айтып отырсың? <i>О ком ты мне рассказываешь?</i>	Сен маған кім туралы айтасың? <i>О ком ты мне расскажешь?</i>

27	Сен ол туралы кімдерге айттың? <i>Кому ты рассказал о нем?</i>	Сен ол туралы кімдерге айтып отырсың? <i>Кому ты рассказы- ваешь о нем?</i>	Сен ол туралы кімдерге айтасың? <i>Кому ты расска- жешь о нем?</i>
28	Сен оған нені айттың? <i>Что ты ему сказал?</i>	Сен оған нені айтып отырсың? <i>Что ты ему расска- зываешь?</i>	Сен оған нені айтасың? <i>Что ты ему расска- жешь?</i>
29	Сен оған қашан айттың? <i>Когда ты ему рас- сказал?</i>	-	Сен оған қашан айтасың? <i>Когда ты ему рас- скажешь?</i>
30	Сен оған кімдер туралы айттың? <i>О ком ты рассказал ему?</i>	Сен оған кімдер туралы айтып отырсың? <i>О ком ты рассказы- ваешь ему?</i>	Сен оған кімдер туралы айтасың? <i>О ком ты расска- жешь ему?</i>

Мен, сен, ол, білу, жүр, бұрын, туралы, өте, аз, көп, жақсы, бәрі, өзі, бұл, адам, кім, қайдан, қашан, бе, ешкім, тұр.

Я, ты, он(а), знать, идти(ходить), давно, о/об (про), очень, мало, много, хорошо, все, сам(а), этот, человек, кто, откуда, когда, никто, стоит.

№	Өткен шақ Прошедшее время	Осы шақ Настоящее время	Келер шақ Будущее время
1	Мен білдім <i>Я знал</i>	Мен біліп жүрмін <i>Я знаю</i>	Мен білемін <i>Я узнаю</i>
2	Мен сені білдім <i>Я узнал тебя</i>	Мен сені біліп жүрмін <i>Я знаю тебя</i>	Мен сені білемін <i>Я узнаю тебя</i>
3	Мен оны білдім <i>Я знал это</i>	Мен оны біліп жүрмін <i>Я знаю это</i>	Мен оны білемін <i>Я узнаю это</i>
4	Мен оларды білдім <i>Я знал их</i>	Мен оларды біліп жүрмін <i>Я знаю их</i>	Мен оларды білемін <i>Я узнаю их</i>

5	Мен оны бұрыннан білдім <i>Я знал его давно</i>	Мен оны бұрыннан біліп жүрмін <i>Я знаю его давно</i>	-
6	Мен ол туралы білдім <i>Я знал о нем</i>	Мен ол туралы біліп жүрмін <i>Я знаю о нем</i>	Мен ол туралы білемін <i>Я узнаю о нем</i>
7	Мен ол туралы аз білдім <i>Я мало знал о нем</i>	Мен ол туралы аз біліп жүрмін <i>Я мало знаю о нем</i>	Мен ол туралы аз білемін <i>Я мало буду знать о нем</i>
8	Мен ол туралы өте аз білдім <i>Я очень мало знал о нем</i>	Мен ол туралы өте аз біліп жүрмін <i>Я очень мало знаю о нем</i>	Мен ол туралы өте аз білемін <i>Я очень мало буду знать о нем</i>
9	Мен ол туралы көп білдім <i>Я много знал о нем</i>	Мен ол туралы көп біліп жүрмін <i>Я много узнаю о нем</i>	Мен ол туралы көп білемін <i>Я много знаю о нем</i>
10	Мен ол туралы бәрін білдім <i>Я знал о нем все</i>	Мен ол туралы бәрін біліп жүрмін <i>Я знаю о нем все</i>	Мен ол туралы бәрін білемін <i>Я узнаю о нем все</i>
11	Мен ол туралы бұрыннан білдім <i>Я знал о нем давно</i>	Мен ол туралы бұрыннан біліп жүрмін <i>Я знаю о нем давно</i>	-
12	Мен ол адам туралы жақсы білдім <i>Я хорошо знал об этом человеке</i>	Мен ол адам туралы жақсы біліп тұрмын <i>Я хорошо знаю об этом человеке</i>	Мен ол адам туралы жақсы білемін <i>Я хорошо узнаю об этом человеке</i>
13	Бәрі ол адам туралы жақсы білді <i>Все хорошо знали об этом человеке</i>	Бәрі ол адам туралы біліп жүр <i>Все хорошо знают об этом человеке</i>	Бәрі ол адам туралы жақсы біледі <i>Все хорошо узнают об этом человеке</i>
14	Мен өзім ол туралы аз білдім <i>Я сам мало знал об этом</i>	Мен өзім ол туралы аз біліп жүрмін <i>Я сам мало знаю об этом</i>	-

15	Оны ешкім білмеді <i>Его никто не знал</i>	Оны ешкім білмей жүр <i>Его никто не знает</i>	Оны ешкім білмейді <i>Его никто не узнает</i>
16	Сен оны білдің бе? <i>Ты знал его?</i>	Сен оны біліп жүрсің бе? <i>Ты знаешь его?</i>	Сен оны білесің бе? <i>Ты узнал его?</i>
17	Сен кім туралы білдің? <i>Ты про кого узнал?</i>	Сен кім туралы біліп жүрсің? <i>Ты про кого знаешь?</i>	Сен кім туралы білесің? <i>Ты про кого узнаешь?</i>
18	Сен мені білдің бе? <i>Ты узнал/знал меня?</i>	Сен мені біліп жүрсің бе? <i>Ты знаешь меня?</i>	Сен мені білесің бе? <i>Ты меня знаешь?</i>
19	Сен бұл адам тура- лы көп білдің бе? <i>Ты много знал об этом человеке?</i>	Сен бұл адам туралы көп біліп жүрсің бе? <i>Ты много знаешь об этом человеке?</i>	Сен бұл адам тура- лы көп білесің бе? <i>Ты много знаешь об этом человеке?</i>
20	Сен бұл адам тура- лы қашан білдің? <i>Когда ты узнал об этом человеке?</i>	-	Сен бұл адам тура- лы қашан білесің? <i>Когда ты узнаешь об этом человеке?</i>
21	Сен бұл адам тура- лы бұрыннан білдің бе? <i>Ты давно знал это- го человека?</i>	Сен бұл адам тура- лы бұрыннан біліп жүрсің бе? <i>Ты давно знаешь этого человека?</i>	Сен бұл адам тура- лы білесің бе? <i>Ты знаешь про этого человека?</i>
22	Ол туралы кім білді? <i>Кто узнал/знал про него?</i>	Ол туралы кім біліп жүр? <i>Кто знает про него?</i>	Ол туралы кім біледі? <i>Кто узнает про него?</i>
23	Сен оны қайдан білдің? <i>Ты откуда его узнал?</i>	Сен оны қайдан біліп жүрсің? <i>Откуда ты его знаешь?</i>	Сен оны қайдан білесің? <i>Откуда ты узна- ешь о нем?</i>

Мен, сен, ол, біз, осы, жасау, бірге, бұл, жер, бірнеше, жұмыс, адам, жатыр, сияқты, кеше, өзі, бір, ертең, бәрі, дұрыс, үнемі, тағы, кешке, кім, қайда, осында, қанша, күн, жыл, дейін, ба, апта, бұрын, қазір, уақыт, бүгін, күндіз, көмек, үшін, келесі, ай, жүр, көп, таңертең.

Я, ты, он(а), мы, этот, делать, вместе, это, место, несколько, ра-

бота, человек, лежит, кажется, вчера, сам(а), один, завтра, все, правильно, всегда, еще, вечером, кто, куда, здесь, сколько, день, год, до, неделя, давно, сейчас, время, сегодня, днем, помощь, кажется, для, следующий, месяц, ходит, много, утром.

№	Өткен шақ Прошедшее время	Осы шақ Настоящее время	Келер шақ Будущее время
1	Мен жасадым <i>Я сделал</i>	Мен жасап жатырмын <i>Я делаю</i>	Мен жасаймын <i>Я сделаю</i>
2	Мен осыны жасадым <i>Я сделал это</i>	Мен осыны жасап жатырмын <i>Я это делаю</i>	Мен осыны жасаймын <i>Я это сделаю</i>
3	Мен жұмысты онымен бірге жасадым <i>Я работал вместе с ним</i>	Мен жұмысты онымен бірге жасап жатырмын <i>Я работаю вместе с ним</i>	Мен жұмысты онымен бірге жасаймын <i>Я буду работать вместе с ним</i>
4	Бұл жерде бірнеше адам жұмыс жасады <i>Здесь работали несколько людей</i>	Бұл жерде бірнеше адам жұмыс жасап жатыр <i>Здесь работают несколько людей</i>	Бұл жерде келесі айда бірнеше адам жұмыс жасайды <i>В следующем месяце здесь будет работать несколько людей</i>
5	Ол біз сияқты жұмыс жасады <i>Он работал как мы</i>	Ол біз сияқты жұмыс жасап жатыр <i>Он работает как мы</i>	Ол ертең біз сияқты жұмыс жасайды <i>Завтра он будет работать как мы</i>
6	Кеше ол бір өзі жұмыс жасады <i>Вчера он работал один</i>	Бүгін ол бір өзі жұмыс жасап жатыр <i>Сегодня он работает один</i>	Ертең ол бір өзі жұмыс жасайды <i>Завтра он будет работать один</i>
7	Ол таңертең жұмыс жасады <i>Он работал утром</i>	Ол қазір жұмыс жасап жатыр <i>Он сейчас работает</i>	Ол ертең жұмыс жасайды <i>Он будет работать завтра</i>
8	Біз бәрін дұрыс жасадық <i>Мы все сделали правильно</i>	Біз бәрін дұрыс жасап жатырмыз <i>Мы все делаем правильно</i>	Біз ертең бәрін дұрыс жасаймыз <i>Мы завтра все сделаем правильно</i>

9	Біз үнемі осы жерде жұмыс жасадық <i>Мы всегда работаем здесь</i>	Біз үнемі осы жерде жұмыс жасап жүрміз <i>Мы всегда работаем здесь</i>	Біз ертең осы жерде жұмыс жасаймыз <i>Мы завтра будем работать здесь</i>
10	Біз кеше тағы осы жұмысты жасадық <i>Мы вчера опять сделали эту работу</i>	Біз бүгін тағы осы жұмысты жасап жатырмыз <i>Мы сегодня опять делаем эту работу</i>	Біз кешке тағы осы жұмысты жасаймыз <i>Мы вечером опять сделаем эту работу</i>
11	Сен жұмысты кіммен бірге жасадың? <i>С кем ты работал?</i>	Сен жұмысты кіммен бірге жасап жатырсың? <i>С кем ты работаешь?</i>	Сен жұмысты кіммен бірге жасайсың? <i>С кем ты будешь работать?</i>
12	Сен қайда жұмыс жасадың? <i>Ты где работал?</i>	Сен қайда жұмыс жасап жатырсың? <i>Ты где работаешь?</i>	Сен келесі жылы қайда жұмыс жасайсың? <i>Где ты будешь работать в следующем году?</i>
13	Осында қанша жыл жұмыс жасадың? <i>Сколько лет ты работал здесь?</i>	Осында қанша жыл жұмыс жасап жүрсің? <i>Сколько лет ты работаешь здесь?</i>	Осында тағы қанша жыл жұмыс жасайсың? <i>Сколько лет ты будешь работать здесь?</i>
14	Сен осында жұмыс жасадың ба? <i>Ты здесь работал?</i>	Сен осында жұмыс жасап жатырсың ба? <i>Ты здесь работаешь?</i>	Сен ертең осында жұмыс жасайсың ба? <i>Завтра ты здесь будешь работать?</i>
15	Сен осы аптада қанша күн жұмыс жасадың? <i>Сколько дней ты работал в эту неделю?</i>	-	Сен осы аптада қанша күн жұмыс жасайсың? <i>Сколько дней ты будешь работать на этой неделе?</i>

16	Кеше қаншаға дейін жұмыс жасадың? <i>Ты вчера до сколько работал?</i>	-	Ертең қаншаға дейін жұмыс жасайсың? <i>Завтра до сколько будешь работать?</i>
17	Мен осында жұмыс жасадым <i>Я здесь работал</i>	Мен осында жұмыс жасап жатырмын <i>Я здесь работаю</i>	Мен осында жұмыс жасаймын <i>Я здесь работаю</i>
18	Мен бұрын осында жұмыс жасадым <i>Я раньше работал здесь</i>	Мен қазір осында жұмыс жасап жатырмын <i>Я сейчас работаю здесь</i>	Мен келесі жылы осында жұмыс жасаймын <i>В следующем году я буду здесь работать</i>
19	Мен бұрын осында көп уақыт жұмыс жасадым <i>Я долгое время работал здесь</i>	Мен осында көп уақыт жұмыс жасап жатырмын <i>Я долгое время работаю здесь</i>	Мен осында тағы бірнеше жыл жұмыс жасаймын <i>Я еще несколько лет буду работать здесь</i>
20	Осыны жасадың ба? <i>Ты это сделал?</i>	Осыны жасап жатырсың ба? <i>Ты это делаешь?</i>	Осыны жасайсың ба? <i>Ты сделаешь это?</i>
21	Осыны кеше жасадың ба? <i>Ты вчера это сделал?</i>	Осыны қазір жасап жатырсың ба? <i>Ты это делаешь сейчас?</i>	Осыны күндіз жасайсың ба? <i>Ты это сделаешь днем?</i>
22	Сен осы жұмысты онымен бірге жасадың ба? <i>Ты сделал эту работу вместе с ним?</i>	Сен осы жұмысты онымен бірге жасап жатырсың ба? <i>Ты делаешь эту работу вместе с ним?</i>	Сен осы жұмысты онымен бірге жасайсың ба? <i>Ты сделаешь эту работу вместе с ним?</i>
23	Сен осы жұмысты онымен бірге кеше жасадың ба?	Сен осы жұмысты онымен бірге қазір жасап жатырсың ба?	Сен осы жұмысты онымен бірге таңертең жасайсың ба?

24	<i>Ты вчера сделал эту работу вместе с ним?</i>	<i>Ты делаешь эту работу вместе с ним?</i>	<i>Ты утром сделаешь работу вместе с ним?</i>
25	Сен осы жұмысты олардың көмегімен жасадың ба? <i>Ты сделал эту работу с их помощью?</i>	Сен осы жұмысты олардың көмегімен жасап жатырсың ба? <i>Ты делаешь эту работу с их помощью?</i>	Сен осы жұмысты олардың көмегімен жасайсың ба? <i>Ты сделаешь эту работу с их помощью?</i>
26	Сен осыны мен сияқты жасадың ба? <i>Ты делал это как я?</i>	Сен осыны мен сияқты жасап жатырсың ба? <i>Ты делаешь это как я?</i>	Сен осыны мен сияқты жасайсың ба? <i>Ты сделаешь это как я?</i>
27	Сен осыны мен үшін жасадың ба? <i>Ты это делал ради меня?</i>	Сен осыны мен үшін жасап жатырсың ба? <i>Ты это делаешь ради меня?</i>	Сен осыны мен үшін жасайсың ба? <i>Ты сделаешь это ради меня?</i>

Мен, ішу, тамақ, кеше, дәмді, осы, жер, отбасы, бірге, түс, өзі, жоқ, бүгін, біз, бәрі, сен, қазір, отыр, кешке, кім, қашан, қандай, қайдан, ба, бе, ертең.

Я, пить (есть, кушать), еда (пища), вкусный, этот, место, семья, вместе, в обед, сам(а), нет, сегодня, мы, все, ты, сейчас, сидит, вечером, кто, когда, какой, откуда, завтра.

№	Өткен шақ Прошедшее время	Осы шақ Настоящее время	Келер шақ Будущее время
1	Мен іштім <i>Я выпил</i>	Мен ішіп отырмын <i>Я пью</i>	Мен ішемін <i>Я выпью/буду пить</i>
2	Мен тамақ іштім <i>Я поел/покушал</i>	Мен тамақ ішіп отырмын <i>Я ем/кушаю</i>	Мен тамақ ішемін <i>Я буду есть/кушать</i>
3	Мен кеше тамақ іштім <i>Я вчера ел/кушал</i>	Мен қазір тамақ ішіп отырмын <i>Я сейчас ем/кушаю</i>	Мен кешке тамақ ішемін <i>Я вечером буду есть/кушать</i>

4	Мен кеше дәмді тамақ іштім <i>Я вчера ел/кушал вкусное блюдо</i>	Мен қазір дәмді тамақ ішіп отырмын <i>Я сейчас ем/кушаю вкусное блюдо</i>	Мен кешке дәмді тамақ ішемін <i>Я вечером буду есть/кушать вкус- ное блюдо</i>
5	Мен кеше осы жер- ден тамақ іштім <i>Я вчера здесь ел/ кушал</i>	Мен қазір осы жерде тамақ ішіп отырмын <i>Я каждый день здесь ем/кушаю</i>	Мен күн сайын осы жерден тамақ ішемін <i>Я буду каждый день здесь есть/ кушать</i>
6	Мен отбасыммен бірге тамақ іштім <i>Я ел/кушал вместе с семьей</i>	Мен отбасыммен бірге тамақ ішіп отырмын <i>Я ем/кушаю вмес- те с семьей</i>	Мен отбасыммен бірге тамақ ішемін <i>Я вместе с семьей буду есть/кушать</i>
7	Мен түсте өзім тамақ іштім <i>Я сам обедал</i>	Мен қазір өзім тамақ ішіп отырмын <i>Я сейчас ем/кушаю сам</i>	Мен түсте өзім тамақ ішемін <i>Я в обед сам буду есть/кушать</i>
8	Мен ішкен жоқпын <i>Я не пил</i>	Мен ішпей отырмын <i>Я не пью</i>	Мен ішпеймін <i>Я не буду пить</i>
9	Мен тамақ ішкен жоқпын <i>Я не ел/кушал</i>	Мен тамақ ішпей отырмын <i>Я не ем/кушаю</i>	Мен тамақ ішпеймін <i>Я не буду есть/кушать</i>
10	Мен бүгін тамақ ішкен жоқпын <i>Я сегодня не ел/ку- шал</i>	Мен қазір тамақ ішпей отырмын <i>Я сейчас не ем/ку- шаю</i>	Мен бүгін тамақ ішпеймін <i>Я сегодня не буду есть/кушать</i>
11	Біз бәріміз бірге тамақ іштік <i>Мы все вместе ели/ кушали</i>	Біз бәріміз тамақ ішіп отырмыз <i>Мы все едим/куша- ем</i>	Біз бәріміз бірге тамақ ішеміз <i>Мы все будем есть/ кушать</i>
12	Кім тамақ ішті? <i>Кто ел/кушал?</i>	Кім тамақ ішіп отыр? <i>Кто ест/кушает?</i>	Кім тамақ ішеді? <i>Кто будет есть/ кушать?</i>
13	Сен қашан тамақ іштің? <i>Когда ты ел/ кушал?</i>	-	Сен қашан тамақ ішесің? <i>Когда ты будешь есть/кушать?</i>

14	Сен кеше қандай тамақ іштің? <i>Что ты вчера ел/кушал?</i>	Сен қазір қандай тамақ ішіп отырсың? <i>Что ты сейчас ешь/кушаешь?</i>	Сен ертең қандай тамақ ішесің? <i>Что ты будешь есть/кушать завтра?</i>
15	Сен қайдан тамақ іштің? <i>Где ты ел/кушал?</i>	Сен қайдан тамақ ішіп отырсың? <i>Где ты ешь/кушаешь?</i>	Сен қайдан тамақ ішесің? <i>Где ты будешь есть/кушать?</i>
16	Сен кіммен тамақ іштің? <i>С кем ты ел/кушал?</i>	Сен кіммен тамақ ішіп отырсың? <i>С кем ты ешь/кушаешь?</i>	Сен кіммен тамақ ішесің? <i>С кем ты будешь есть/кушать?</i>
17	Сен тамақ іштің бе? <i>Ты ел/кушал?</i>	Сен тамақ ішіп отырсың ба? <i>Ты ешь/кушаешь?</i>	Сен тамақ ішесің бе? <i>Ты будешь есть/кушать?</i>
18	Сендер кімдермен тамақ іштіңдер? <i>С кем вы ели/кушали?</i>	Сендер кімдермен тамақ ішіп отырсыңдар? <i>С кем вы едите/кушаете?</i>	Сендер кімдермен тамақ ішесіңдер? <i>С кем вы будете есть/кушать?</i>

Мен, сен, ол, бару, қазір, немесе, өзі, жатыр, жүр, ерте, сағат, екі, күн, бір, жұмыс, бірнеше, адам, кеш, жер, бәрі, бұрын, сайын, кеше, ертең, таңертең, бұл, күндіз, кім, қайда, қашан, қанша, ба, бүгін.

Я, ты, он (а), идти, сейчас, или, сам(а), лежит, ходит, рано, время, два, день, один, работа, несколько, человек, поздно, место, все, давно, каждый, вчера, утром, это, днем, кто, куда, когда, сколько, сегодня.

№	Өткен шақ Прошедшее время	Осы шақ Настоящее время	Келер шақ Будущее время
1	Мен бардым <i>Я сходил (съездил)</i>	Мен бара жатырмын <i>Я иду (еду)</i>	Мен барамын <i>Я пойду (поеду)</i>
2	Мен кеше бардым <i>Я вчера сходил (съездил)</i>	Мен қазір бара жатырмын <i>Я сейчас иду (еду)</i>	Мен ертең барамын <i>Я завтра пойду</i>

3	Мен кеше жұмысқа бардым <i>Я вчера (с)ходил на работу</i>	Мен қазір жұмысқа бара жатырмын <i>Я сейчас иду (еду) на работу</i>	Мен ертең жұмысқа барамын <i>Я завтра пойду на работу</i>
4	Мен кеше жұмысқа ерте бардым <i>Я вчера рано сходил на работу</i>	Мен бүгін жұмысқа ерте бара жатырмын <i>Я сегодня иду (еду) на работу рано</i>	Мен ертең жұмысқа ерте барамын <i>Я завтра рано пойду на работу</i>
5	Кеше бірнеше адам кеш барды <i>Вчера несколько человек пошли (дошли) поздно</i>	Бүгін бірнеше адам кеш бара жатыр <i>Сегодня несколько человек идут (едут) поздно</i>	Бүгін бірнеше адам кеш барамыз <i>Мы сегодня несколько человек придем поздно</i>
6	Мен кеше кеш бардым <i>Я вчера поздно пришёл/дошел (приехал/доехал)</i>	Мен бүгін кеш бара жатырмын <i>Я сегодня иду (еду) поздно</i>	Мен бүгін кеш барамын <i>Я сегодня пойду поздно</i>
7	Мен таңертең бұл жерге кеш бардым <i>Я утром пришёл (приехал) в это место поздно</i>	Мен бүгін бұл жерге кеш бара жатырмын <i>Я иду (еду) в это место поздно</i>	Мен бүгін бұл жерге кеш барамын <i>Я сегодня пойду в это место поздно</i>
8	Ол бәрінен бұрын барды <i>Он пришёл (приехал) раньше всех</i>	Ол бәрінен бұрын бара жатыр <i>Он идёт раньше всех</i>	Ол бәрінен бұрын барады <i>Он пойдёт раньше всех</i>
9	Ол жұмысқа күнде барды <i>Он ходил (ездил) на работу ежедневно</i>	Ол жұмысқа күн сайын барып жүр <i>Он каждый день ходит на работу</i>	Ол жұмысқа күн сайын барады <i>Он каждый день ходит на работу</i>
10	Ол жұмысқа өзі барды <i>Он на работу ходил (ездил) сам</i>	Ол жұмысқа өзі бара жатыр <i>Он сам ходит на работу</i>	Ол жұмысқа өзі барады <i>Он сам пойдёт на работу</i>
11	Ол бұл жерге бәрінен бұрын барды <i>Он дошёл (доехал) в это место раньше всех</i>	Ол бұл жерге бәрінен бұрын бара жатыр <i>Он идёт в это место раньше всех</i>	Ол бұл жерге бәрінен бұрын барады <i>Он раньше всех придёт на это место</i>

12	Сен бүгін ерте бардың ба? <i>Ты сегодня рано ходил (ездил)?</i>	Сен бүгін ерте бара жатырсың ба? <i>Ты сегодня идёшь рано?</i>	Сен бүгін ерте барасың ба? <i>Ты сегодня пойдёшь рано?</i>
13	Сен жұмысқа кіммен бардың? <i>Ты с кем ходил (ездил) на работу?</i>	Сен жұмысқа кіммен бара жатырсың? <i>С кем ты идёшь на работу?</i>	Сен жұмысқа кіммен барасың? <i>С кем пойдёшь на работу?</i>
14	Сен бүгін жұмысқа ерте бардың ба? <i>Ты сегодня ходил (ездил) на работу рано?</i>	Сен бүгін жұмысқа ерте бара жатырсың ба? <i>Ты сегодня рано идёшь на работу?</i>	Сен ертең жұмысқа ерте барасың ба? <i>Ты завтра рано пойдёшь на работу?</i>
15	Сен ерте қайда бардың? <i>Ты куда ходил (ездил) рано?</i>	Сен ерте қайда бара жатырсың? <i>Ты куда идёшь рано?</i>	Сен ерте қайда барасың? <i>Куда ты рано пойдёшь?</i>
16	Сен сағат қаншада бардың? <i>Во сколько ты ходил (ездил)?</i>	Сен сағат қаншада бара жатырсың? <i>Во сколько ты идёшь?</i>	Сен сағат қаншада барасың? <i>Во сколько ты пойдёшь?</i>
17	Сен бір немесе екі күнге бардың ба? <i>Ты ходил (ездил) на один день или два?</i>	Сен бір немесе екі күнге бара жатырсың ба? <i>Ты на один день идёшь или на два?</i>	Сен бір немесе екі күнге барасың ба? <i>Ты на один день пойдёшь или на два?</i>
18	Сен күндіз қайда бардың? <i>Ты куда ходил (ездил) днем?</i>	Сен бүгін қайда бара жатырсың? <i>Куда ты сегодня идёшь?</i>	Сен бүгін қайда барасың? <i>Куда ты сегодня пойдёшь?</i>
19	Күндіз жұмысқа қанша адам барды? <i>Сколько человек ходило днем на работу?</i>	Бүгін жұмысқа қанша адам бара жатыр? <i>Сколько людей сегодня идут на работу?</i>	Ертең жұмысқа қанша адам барады? <i>Сколько человек пойдут завтра на работу?</i>
20	Сен жұмысқа қашан бардың? <i>Когда ты ходил (ездил) на работу?</i>	-	Сен жұмысқа қашан барасың? <i>Когда ты пойдёшь на работу?</i>

**ТІЛЕК ЖӘНЕ ҚАЛАУДЫ БІЛДІРЕТІН СӨЙЛЕМДЕР
ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЫРАЖАЮЩИЕ ПРОСЬБУ И НАМЕРЕНИЯ**

Айту – говорить

Қазақ тілінде	Орыс тілінде
Менің айтқым келеді	<i>Я хочу сказать</i>
Менің оны айтқым келеді	<i>Я хочу это сказать</i>
Менің саған айтқым келеді	<i>Я хочу тебе сказать</i>
Менің саған ол туралы айтқым келеді	<i>Я хочу тебе про него рассказать</i>
Менің ол туралы бәріне айтқым келеді	<i>Я хочу про него всем рассказать</i>
Менің сізге айтқым келеді	<i>Я хочу вам сказать/рассказать</i>
Менің оған бәрін айтқым келеді	<i>Я ему все хочу сказать/рассказать</i>
Менің оған сен туралы бәрін айтқым келеді	<i>Я ему хочу сказать/рассказать о тебе все</i>
Менің оған сол адам туралы айтқым келеді	<i>Я ему хочу сказать/рассказать о том человеке</i>
Кімнің айтқысы келеді?	<i>Кто хочет сказать/рассказать?</i>
Сенің кімге айтқың келеді?	<i>Кому ты хочешь сказать/рассказать?</i>
Сенің маған кім туралы айтқың келеді?	<i>О ком ты мне хочешь сказать/рассказать?</i>

**ТІЛЕК ЖӘНЕ ҚАЛАУДЫ БІЛДІРЕТІН СӨЙЛЕМДЕР
ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЫРАЖАЮЩИЕ ПРОСЬБУ И НАМЕРЕНИЯ**

Алу – взять/брать

Қазақ тілінде	Орыс тілінде
Менің саған алғым келеді	<i>Я хочу тебе взять</i>
Менің өзім алғым келеді	<i>Я сам хочу взять</i>
Менің оны үнемі алып жүргім келеді	<i>Я хочу его постоянно брать с собой</i>
Менің оларға алғым келеді	<i>Я хочу им взять</i>

Менің бүгін алғым келеді	<i>Я сегодня хочу взять</i>
Менің бүгін ерте алғым келеді	<i>Я сегодня пораньше хочу взять</i>
Менің бұл затты алғым келеді	<i>Я хочу взять эту вещь</i>
Менің көп зат алғым келеді	<i>Я хочу взять много вещей</i>
Менің бұл затты онымен бірге алғым келеді	<i>Я хочу с ним взять эту вещь вместе</i>
Біздің ол затты бәріміз бірге алғымыз келеді	<i>Мы хотим взять эту вещь все вместе</i>
Менің ол затты бірнеше күннен кейін алғым келеді	<i>Я хочу взять эту вещь через пару дней</i>
Менің оларға бірдей зат алғым келеді	<i>Я им хочу взять одинаковую вещь</i>
Менің сол жерден ол затты алғым келеді	<i>Я хочу взять оттуда эту вещь</i>
Менің ештеңе алғым келмейді	<i>Я ничего не хочу брать</i>
Менің сізден ештеңе алғым келмейді	<i>Я не хочу брать у вас ничего</i>
Менің бұл затты алғым келмейді	<i>Я не хочу брать эту вещь</i>
Менің ол затты ертең алғым келмейді	<i>Я не хочу завтра брать эту вещь</i>
Кімнің алғысы келеді?	<i>Кто хочет взять ?</i>
Сенің қашан алғың келеді?	<i>Когда ты хочешь взять ?</i>
Сенің бұл затты алғың келе ме?	<i>Ты хочешь взять эту вещь ?</i>
Сенің ол затты қайдан алғың келеді?	<i>Где ты хочешь взять эту вещь ?</i>
Сенің қанша зат алғың келеді?	<i>Сколько вещей ты хочешь взять?</i>

ТІЛЕК ЖӘНЕ ҚАЛАУДЫ БІЛДІРЕТІН СӨЙЛЕМДЕР ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЫРАЖАЮЩИЕ ПРОСЬБУ И НАМЕРЕНИЯ

Бару – идти/сходить

Қазақ тілінде	Орыс тілінде
Менің барғым келеді	<i>Я хочу пойти</i>
Менің ертең барғым келеді	<i>Я хочу пойти завтра</i>
Менің жұмысқа ертең барғым келеді	<i>Я завтра хочу пойти на работу</i>

Менің ертең жұмысқа ерте барғым келеді	<i>Я завтра хочу по раньше пойти на работу</i>
Бүгін бірнеше адам кеш барғысы келеді	<i>Сегодня несколько человек хотят поздно пойти</i>
Менің бүгін кеш барғым келеді	<i>Я сегодня позже хочу пойти</i>
Менің бүгін ол жерге кеш барғым келеді	<i>Я сегодня позже хочу пойти в то место</i>
Оның бәрінен бұрын барғысы келеді	<i>Он хочет пораньше всех пойти</i>
Сенің жұмысқа кіммен барғың келеді?	<i>С кем ты хочешь пойти на работу?</i>
Сенің ертең жұмысқа ерте барғың келе ме?	<i>Ты завтра хочешь пойти на работу пораньше?</i>
Сенің сағат қаншада барғың келеді?	<i>Во сколько ты хочешь пойти?</i>
Сенің неше күнге барғың келеді?	<i>На сколько дней ты хочешь пойти?</i>
Сенің бүгін қайда барғың келеді?	<i>Куда ты сегодня хочешь пойти?</i>

ТІЛЕК ЖӘНЕ ҚАЛАУДЫ БІЛДІРЕТІН СӨЙЛЕМДЕР ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЫРАЖАЮЩИЕ ПРОСЬБУ И НАМЕРЕНИЯ

Білу – знать

Қазақ тілінде	Орыс тілінде
Менің білгім келеді	<i>Я хочу знать</i>
Менің ол туралы білгім келеді	<i>Я хочу знать про него(о нем)</i>
Менің ол туралы көп білгім келеді	<i>Я хочу много знать про него (о нем)</i>
Менің ол туралы бәрін білгім келеді	<i>Я хочу все знать про него (о нем)</i>
Менің ол адам туралы жақсы білгім келеді	<i>Я хочу хорошо узнать этого человека</i>
Сенің оны білгің келе ме?	<i>Ты хочешь про него узнать?</i>
Сенің кім туралы білгің келеді?	<i>Про кого ты хочешь узнать?</i>
Сенің бұл адам туралы білгің келе ме?	<i>Ты хочешь узнать про этого человека?</i>
Сенің бұл адам туралы көп білгің келе ме?	<i>Ты хочешь узнать все про этого человека?</i>
Ол туралы кімнің білгісі келеді?	<i>Кто хочет узнать про него?</i>

**ТІЛЕК ЖӘНЕ ҚАЛАУДЫ БІЛДІРЕТІН СӨЙЛЕМДЕР
ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЫРАЖАЮЩИЕ ПРОСЬБУ И НАМЕРЕНИЯ**

Жұмыс жасау – работать

Қазақ тілінде	Орыс тілінде
Менің жұмысты онымен бірге жасағым келеді	<i>Я хочу с ним работать</i>
Бұл жерде бірнеше адам жұмыс жасағысы келеді	<i>Здесь несколько человек хотят работать</i>
Оның біз сияқты жұмыс жасағысы келеді	<i>Он хочет работать так же как и мы</i>
Ертең оның бір өзі жұмыс жасағысы келеді	<i>Завтра он хочет работать один</i>
Оның таңертең жұмыс жасағысы келеді	<i>Он хочет работать утром</i>
Біздің үнемі осы жерде жұмыс жасағымыз келеді	<i>Мы всегда хотим здесь работать</i>
Біздің кешке тағы осы жұмысты жасағымыз келеді	<i>Мы хотим вечером снова сделать эту работу</i>
Сенің жұмысты кіммен бірге жасағың келеді?	<i>Ты с кем хочешь делать эту работу?</i>
Сенің қайда жұмыс жасағың келеді?	<i>Где ты хочешь работать?</i>
Сенің осында жұмыс жасағың келе ме?	<i>Ты хочешь здесь работать?</i>
Сенің осы аптада қанша күн жұмыс жасағың келеді?	<i>Сколько дней ты хочешь работать на этой неделе?</i>
Ертең қаншаға дейін жұмыс жасағың келеді?	<i>Завтра до сколько хочешь работать?</i>
Менің осында жұмыс жасағым келеді	<i>Я хочу здесь работать</i>
Менің қазір осында жұмыс жасағым келеді	<i>Я сейчас хочу здесь работать</i>
Осыны жасағың келе ме?	<i>Хочешь это сделать?</i>
Осыны күндіз жасағың келе ме?	<i>Хочешь днем это сделать?</i>
Сенің осы жұмысты онымен бірге жасағың келе ме?	<i>Ты хочешь выполнить эту работу вместе с ним?</i>

Сенің осы жұмысты онымен бірге таңертең жасағың келе ме?	<i>Ты хочешь сделать эту работу с ним утром?</i>
Сенің осы жұмысты олардың көмегімен жасағың келе ме?	<i>Ты хочешь сделать эту работу с их помощью?</i>

ТІЛЕК ЖӘНЕ ҚАЛАУДЫ БІЛДІРЕТІН СӨЙЛЕМДЕР ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЫРАЖАЮЩИЕ ПРОСЬБУ И НАМЕРЕНИЯ

Көру – видеть

Қазақ тілінде	Орыс тілінде
Менің көргім келеді	<i>Я хочу видеть</i>
Менің сені көргім келеді	<i>Я хочу тебя видеть</i>
Менің оны күн сайын көргім келеді	<i>Я хочу видеть его каждый день</i>
Менің оны үнемі көргім келеді	<i>Я хочу видеть его постоянно</i>
Менің оны үнемі осы жерден көргім келеді	<i>Я хочу видеть его здесь постоянно</i>
Кімнің көргісі келеді?	<i>Кто хочет видеть?</i>
Сенің қашан көргің келеді?	<i>Когда ты хочешь видеть?</i>
Сенің оны көргің келе ме?	<i>Ты хочешь его видеть?</i>
Сенің оны қайдан көргің келеді?	<i>Ты где хочешь его видеть?</i>

ТІЛЕК ЖӘНЕ ҚАЛАУДЫ БІЛДІРЕТІН СӨЙЛЕМДЕР ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЫРАЖАЮЩИЕ ПРОСЬБУ И НАМЕРЕНИЯ

Оқу – читать

Қазақ тілінде	Орыс тілінде
Менің оқығым келеді	<i>Я хочу учиться</i>
Менің кітап оқығым келеді	<i>Я хочу читать книгу</i>
Менің ертең оқығым келеді	<i>Я хочу завтра читать</i>
Менің ертең осы кітапты оқығым келеді	<i>Я хочу завтра прочитать эту книгу</i>
Біздің оқығымыз келеді	<i>Мы хотим учиться</i>
Біздің бәріміз осы кітапты оқығымыз келеді	<i>Мы все хотим прочитать эту книгу</i>

Бұл кітапты досыммен бірге оқығым келеді	<i>Эту книгу хочу прочитать вместе с другом</i>
Менің келесі айда көп кітап оқығым келеді	<i>Я хочу в следующем месяце прочитать больше книг</i>
Менің осы кітапты 1 апта ішінде оқығым келеді	<i>Я хочу прочитать эту книгу за одну неделю</i>
Менің отбасы туралы кітап оқығым келеді	<i>Я хочу прочитать книгу про семью</i>
Біз сияқты олардың да жақсы оқығысы келеді	<i>Они хотят читать так же хорошо как и мы</i>
Мектепте біз сияқты олардың да жақсы оқығылары келеді	<i>Они хотят в школе учиться хорошо как и мы</i>
Оның жақсы оқығысы келеді	<i>Он хочет хорошо читать</i>
Оның өте жақсы оқығысы келеді	<i>Он хочет очень хорошо читать</i>
Кімнің оқығысы келеді?	<i>Кто хочет читать?</i>
Сенің не оқығың келеді?	<i>Что ты хочешь читать?</i>
Сенің қашан оқығың келеді?	<i>Когда ты хочешь прочитать?</i>
Сенің қайсы кітапты оқығың келеді?	<i>Какую книгу ты хочешь прочитать?</i>
Сенің жақсы оқығың келе ме?	<i>Ты хочешь хорошо учиться?</i>

ТІЛЕК ЖӘНЕ ҚАЛАУДЫ БІЛДІРЕТІН СӨЙЛЕМДЕР ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЫРАЖАЮЩИЕ ПРОСЬБУ И НАМЕРЕНИЯ

Тамақ ішу – кушать

Қазақ тілінде	Орыс тілінде
Менің тамақ ішкім келеді	<i>Я хочу кушать</i>
Менің күнде осы жақтан тамақ ішкім келеді	<i>Я хочу каждый день кушать здесь</i>
Менің отбасыммен бірге тамақ ішкім келеді	<i>Я хочу кушать со своей семьей</i>
Менің ішкім келмейді	<i>Я не хочу пить</i>
Менің тамақ ішкім келмейді	<i>Я не хочу кушать</i>
Менің бүгін тамақ ішкім келмейді	<i>Я сегодня не хочу кушать</i>

Біздің бәріміз бірге тамақ ішкіміз келеді	<i>Мы все вместе хотим кушать</i>
Кімнің тамақ ішкісі келеді?	<i>Кто хочет кушать?</i>
Сенің қашан тамақ ішкің келеді?	<i>Когда ты хочешь кушать?</i>
Сенің ертең қандай тамақ ішкің келеді?	<i>Что ты хочешь кушать на завтра?</i>
Сенің қайдан тамақ ішкің келеді?	<i>Где ты хочешь кушать?</i>
Сенің кіммен тамақ ішкің келеді?	<i>С кем ты хочешь кушать?</i>
Сенің тамақ ішкің келе ме?	<i>Ты хочешь кушать?</i>
Сендердің кімдермен тамақ ішкілерің келеді?	<i>С кем вы хотите кушать?</i>

ГРАММАТИКА

Тәуелдік жалғау. Притяжательные окончания

Лицо	В единственном числе	Последний звук слова	Притяжательные окончания
I	Менің (мой, моя, моё)	После гласных звуков После согласных звуков	-м -ым/-ім
II	Сенің (твой, твоя, твоё)	После гласных звуков После согласных звуков	-ң -ың/-ің
	Сіздің (ваш, ваша, ваше)	После гласных звуков После согласных звуков	-ңыз/-іңіз -ыңыз/-іңіз
III	Оның (его, её)	После гласных звуков После согласных звуков	-сы/-сі -ы/-і
	Во множественном числе	Последний звук слова	Притяжательные окончания
I	Біздің (наш, наша, наше)	После гласных звуков После согласных звуков	-мыз/-міз -ымыз/-іміз
II	Сендердің (ваш, ваша, ваше)	После гласных иногда согласных звуков После согласных звуков После согласных звуков	-ларың/-лерің -дарың/-дерің -тарың/-терің
	Сіздердің (ваш, ваша, ваше)	После гласных иногда согласных звуков После согласных звуков	-ларыңыз/-леріңіз -дарыңыз/-деріңіз -тарыңыз/ - теріңіз

III	Олардың (их)	После гласных звуков После согласных звуков	-лары/-лері -лары/-лері -дары/-дері
-----	-----------------	--	---

Жіктік жалғау. Личные окончания

Лицо	В единственном числе	Последний звук слова	Личные окончания
I	мен (я)	После гласных и сонорных После звонких з, ж После глухих и звонких б, в, г, д.	-мын, -мін -бын, -бін -пын, -пін
II	сен (ты)	Во всех случаях	-сың, -сің
	сіз (вы (уважит., ед.ч.))	Во всех случаях	-сыз, -сіз
III	ол (он, она, оно)		Окончаний нет
	Во множественном числе		
I	біз (мы)	После гласных и сонорных После звонких з После глухих и звонких	-мыз, -міз -быз, -біз -пыз, -піз
II	сендер (вы)	Во всех случаях	-сыңдар -сіндер
	сіздер (вы (ува- жит., мн.ч.))	Во всех случаях	- сыздар - сіздер
III	олар (они)		Окончаний нет

СЕПТІК ЖАЛҒАУЛАР. ПАДЕЖИ

Септік-тер	Падежи	Вопросы	Окончания	После при-тяжательного окончания
Атау	Имени-тельный	кто? (кім?) что? (не?)	без оконча-ний	
Ілік	Родитель-ный	кого? (кімнің?) чего? (ненің?)	-ның, -нің, -дың, -дің, -тың, -тің	Окончания без изменении
Барыс	Дательно-направи-тельный	кому? (кімге?) чему? (неге?) куда? (қайда?)	-ға, -ге, -қа, -ке,	-на, -не, -а, -е
Табыс	Вини-тельный	кого? (кімді?) что? (нені?)	ны, -ні, -ды, -ді, -ты, -ті,	н
Жатыс	Местный	у кого? (кімде?) чего? (неде?) где? (қайда?)	-да, -де, -та, -те	-нда, -нде
Шығыс	Исход-ный	от кого? (кімнен?) от чего? (неден?)	дан, -ден, -тан, -тен, -нан, -нен	Окончания без изменений
Көмектес	твори-тельный	с кем? (кіммен?) с чем? (немен?)	мен, -бен, -пен	Окончания без изменений

Көптік жалғау. Множественное окончание

Көптік жалғаудың жалғану жолы (условия присоединения окончания множественного числа)	
после гласного звука, сонорного звука <i>й, р, у</i>	- лар / - лер
после указанных звонких и сонорных звуков Ұяң : <i>з, ж, г, ү</i> нді: <i>л, м, н, ң</i>	- дар / - дер
после глухих звуков и указанных звонких звуков қатаң, ұяң: <i>б, в, г, д</i>	- тар / - тер

САМЫЕ ПРОСТЫЕ ФОРМЫ ВРЕМЕНА ГЛАГОЛОВ

Настоящее время	основа глагола +	суффикс: ып,іп,п + отыр, + личное окончание ып,іп,п + тұр + личное окончание ып,іп,п + жүр + личное окончание ып,іп,п + жатыр + личное окончание
	отрицательная форма	суффикс: а-е,-й + жатыр + личное окончание
		суффикс: ып,іп, п + ған + жоқ + личное окончание
Будущее время	основа глагола +	суффикс: - а + личное окончание - е + личное окончание - й + личное окончание
Прошедшее время	основа глагола +	суффикс: - ды + личное окончание - ді + личное окончание - ты + личное окончание - ті + личное окончание
	отрицательная форма	- ған + емеспін

Предложения					
Субъект	Время	Объект (направление: куда, откуда, где)	Конкретное время	Формы времен действий указаны курсивом	Времена действий
Мен	кеше	жұмыс+қа (<i>направительный падеж</i>)	ерте	бар <u>дым</u>	прошедшее время
Мен	бүгін	жұмыс+қа (<i>направительный падеж</i>)	ерте	бара <u>жатыр</u> -мын	настоящее время
Мен	ертең		ерте	бар <u>амын</u>	прошедшее время

Мен	бұрын	осында	ұзақ уақыт	жұмыс жаса- <u>дым</u>	про- шедшее время
Мен	-	осында	ұзақ уақыт	жұмыс жаса <u>п</u> <u>жатыр</u> мын	настоя- щее время
Мен	-	осында	ұзақ уақыт	жұмыс жаса <u>й</u> - мын	будущее время
Мен	бүгін	тамақ	-	іш <u>кен</u> жоқпын	про- шедшее время
Мен	қазір	тамақ	-	ішпей <u>отыр</u> - мын	настоя- щее время
Мен	бүгін	тамақ	-	ішпей <u>мін</u>	будущее время
Мен	бүгін	жұмыс+тан (исходный падеж)	ерте	кел <u>дім</u>	про- шедшее время
Мен	бүгін	жұмыс+тан (исходный падеж)	ерте	келе <u>жатыр</u> - мын	настоя- щее время
Мен	бүгін	жұмыс+тан (исходный падеж)	ерте	келе <u>мін</u>	будущее время

Предложения					
Су- бъект	Направи- тельное значение	Указа- тельное значение	Объект действия	Формы времен действий указаны курсивом	Времена действий
Мен	олар+ға (дательный падеж)	сол	жер+ді (вини- тельный падеж)	айт <u>тым</u>	про- шедшее время
Мен	оларға	сол	жерді	айт <u>ып</u> <u>тұр</u> мын	настоя- щее время

Мен	оларға	сол	жерді	айта <u>а</u> мын	будущее время
Мен	оған	-	жұмыс +ым +ды -ым <i>І л. притяжательного окончания</i> -ды <i>винительный падеж</i>	айт <u>т</u> ым	прошедшее время
Мен	оған	-	жұмыс- сымды	айт <u>ып</u> <u>тұр</u> мын	настоящее время
Мен	оған	-	жұмыс- сымды	айта <u>а</u> мын	будущее время
Мен	бәрі+не (<i>дательный падеж</i>)	-	ол туралы	айт <u>т</u> ым	прошедшее время
Мен	бәріне	-	ол туралы	айт <u>ып</u> <u>тұр</u> мын	настоящее время
Мен	бәріне	-	ол туралы	айта <u>а</u> мын	будущее время

Предложения					
Субъект	Указательное значение	Объект действия	Совместное действие	Формы времен действий указаны курсивом	Категория времени
Мен	-	жұмыс+ты (<i>винительный падеж</i>)	онымен бірге	жаса <u>а</u> дым	прошедшее время
Мен	-	жұмысты	онымен бірге	жаса <u>п</u> отырмын	настоящее время

Мен	-	жұмысты	онымен бірге	жасай <u>мын</u>	будущее время
Біз	бұл	зат+ты (вини- тельный падеж)	бәріміз бірге -міз I лицо личного окончания множе- ственного числа	ал <u>дық</u>	про- шедшее время
Біз	бұл	затты	бәріміз бірге	ал <u>ып отыр-</u> мыз	настоя- щее время
Біз	бұл	затты	бәріміз бірге	аламыз	будущее время
Мен	-	-	отбасым- мен -м I л. притяжа- тельного окончания -мен (твори- тельный падеж)	тамақ іш <u>тім</u>	про- шедшее время
Мен	-	-	отбасым- мен	тамақ іш <u>іп</u> <u>отыр</u> мын	настоя- щее время
Мен	-	-	отбасым- мен	тамақ іш <u>емін</u>	будущее время
-	Бұл	кітап+ты (вини- тельный падеж)	досыммен бірге -ым I л. притяжа- тельного окончания	оқыдым	про- шедшее время

			-мен (твори- тельный падеж)		
-	Бұл	кітапты	досыммен бірге	оқып <u>отыр</u> - мын	настоя- щее время
-	Бұл	кітапты	досыммен бірге	оқ <u>и</u> мын	будущее время

П р е д л о ж е н и я						
Су- бъект	Время дей- ствий	Объект дей- ствия	Указа- тельное значе- ние	Исходное направ- ление действий (откуда?)	Формы времен действий указаны курсивом	кате- гория време- ни
Мен	-	оны	осы	жер+ден (исходный падеж)	көрд <u>і</u> м	про- шедшее время
Мен	-	оны	осы	жерден	көр <u>іп</u> <u>тұр</u> мын	настоя- щее время
Мен	-	оны	осы	жерден	көр <u>е</u> мін	будущее время
Мен	бүгін	оны	-	-	көрд <u>і</u> м	про- шедшее время
Мен	қазір	оны	-	-	көр <u>іп</u> <u>тұр</u> мын	настоя- щее время
Мен	ертең	оны	-	-	көр <u>е</u> мін	будущее время
Мен	-	ешкім +ді (вини- тель- ный падеж)	осы	жерден	көрг <u>ен</u> жоқпын жоқ отри- цательное значение	про- шедшее время

Мен	-	ешкімді	осы	жерден	көрі <u>пін</u> <u>жүр</u> ген жоқпын	настоя- щее время
Мен	-	ешкімді	осы	жерден	Көрме <u>й</u> мін -ме отри- цательная форма	будущее время
Мен	бүгін	оны	осы	жерден	ал <u>ды</u> м	про- шедшее время
Мен	қазір	оны	осы	жерден	ал <u>ып</u> <u>тұр</u> мын	настоя- щее время
Мен	бүгін	оны	осы	жерден	ал <u>а</u> мын	будущее время

Предложения						
Су- бъект	Указа- ние	О ком?	Время Признак	Объект	Формы времен дей- ствий указаны курси- вом	Кате- гория времени
Мен	-	ол тура- лы	бұрын- нан	-	біл <u>ді</u> м	про- шедшее время
Мен	-	ол тура- лы	қазір	-	біл <u>пін</u> <u>тұр</u> мын	настоя- щее время
Мен	-	ол тура- лы	ертең	-	біл <u>емін</u>	будущее время
Мен	ол	адам туралы	жақсы	-	біл <u>ді</u> м	про- шедшее время
Мен	ол	адам туралы	жақсы	-	біл <u>пін</u> <u>тұр</u> мын	настоя- щее время

Мен	ол	адам туралы	жақсы	-	біл <u>е</u> мін	будущее время
Мен	-	отбасы туралы	жақсы	кітап	оқы <u>ды</u> м	про- шедшее время
Мен	-	отбасы туралы	жақсы	кітап	оқы <u>п</u> <u>отыр</u> - мын	настоя- щее время
Мен	-	отбасы туралы	жақсы	кітап	оқ <u>и</u> мын	будущее время

МƏТИНДЕР

Менің отбасым

Біздің отбасымыз үлкен. Олар – атам, әжем, әкем, анам, ағам және апам. Әкемнің аты – Қайрат. Анамның аты – Айгүл. Менің атым – Айдос. Әкем – дәрігер. Анам – мұғалім. Ағам жұмыс істейді, апам университетте оқиды. Мен мектепке барамын. Біз Абай көшесінде тұрамыз.

Моя семья

Наша семья большая. Это – дедушка, бабушка, отец, мать, брат и сестра. Имя отца – Кайрат. Имя матери – Айгуль. Мое имя – Айдос. Папа – врач. Мама – учительница. Брат работает, сестра учится в университете. Я учусь в школе. Мы живем по улице Абая.

Біздің үй

Біздің үйіміз Абай көшесінде орналасқан. Пәтеріміз сегізінші қабатта. Біздің пәтерімізде асүй, зал, жатын және балалар бөлмесі бар. Менің бөлмем жарық және жылы. Бөлмемнің терезесі көшеге қарайды. Есіктің оң жағында үстел тұр. Оның үстінде кітап жатыр. Сол жағында қоңыр диван бар. Кешке бәріміз залда теледидар көреміз. Біздің зал өте кең. Ортасында үстел мен орындықтар тұр. Терезенің алдына әртүрлі гүлдер қойылған.

Наш дом

Наш дом расположен на улице Абая. Квартира на восьмом этаже. В нашей квартире есть кухня, зал, спальня и детская комната. Моя комната - светлая и теплая. Окно комнаты смотрит на улицу. Справа от двери стоит стол. На столе лежит книга. Слева - коричневый диван. Вечером мы всей семьей смотрим телевизор. Наш зал очень просторный. В середине зала находится стол и стулья. На подоконнике стоят разные цветы.

Менің достарым

Менің достарым көп. Олар: Нұрлан, Бақыт, Мөлдір, Меруерт. Бақыт пен Мөлдір көрші тұрады. Нұрлан мен Меруерттің үйі қаланың сыртында. Достарымның барлығы ақылды, мейірімді. Олар әр салада жұмыс істейді. Өз мамандықтарын жақсы көреді. Достарыма әр мере-

кеде сыйлық жасап тұрамын. Біз апта сайын кездесеміз. Киноға кейде театрға бірге барамыз. Табиғатқа шығып, таза ауада демаламыз. Демалыс күндерімізді қызықты өткіземіз.

Мои друзья

У меня много друзей. Это: Нурлан, Бакыт, Молдир, Меруерт. Бакыт и Молдир соседи. Нурлан и Меруерт живут за городом. Мои друзья умные и добрые. Они работают в разных сферах. Любят свою профессию. На каждый праздник я дарю им подарки. Иногда идем в кино или в театр. Выезжаем на природу, отдыхаем на свежем воздухе. Выходные дни проводим интересно.

Менің күн тәртібім

Мен таңертең 7.00-де тұрамын. Жаттығу жасаймын. Жуынамын, тісімді тазалаймын. Таңғы ас ішемін. Жұмысқа үйден сағат 8-де шығамын. Аялдамаға барып, автобусқа отырамын. Жұмыс сағат 9-да басталады. Жұмысым өзіме ұнайды. Түскі асты асханадан ішемін. Жұмыстан кешкі 18.00-де шығамын. Жұмыстан кейін дүкенге барамын. Үйге азық-түлік сатып аламын. Кешкі асымды ішемін. Одан кейін кітап оқимын. Сағат 23.00-де ұйықтауға жатамын.

Мой распорядок дня

Я утром встаю в 7.00 часов. Делаю упражнения. Моюсь, чищу зубы. Завтракаю. На работу выхожу из дома в 8.00 часов. Иду на остановку и сажусь в автобус. Работа начинается в 9.00 часов. Моя работа мне нравится. Обедаю я в столовой. С работы выхожу вечером в 18.00 часов. После работы захожу в магазин. Покупаю продукты домой. Вечером ужинаю. Потом читаю книгу. Ложусь спать в 23.00 часов.

Менің апталық жоспарым

Дүйсенбіде жұмыс аптам басталады. Сейсенбі күні іскерлік кездесуге барамын. Сәрсенбі күні жұмыстан кейін спорт залында жаттығамын. Бейсенбіде достарыммен кездесемін. Жұма күні түске дейін кітапханаға, кешке азық-түлік дүкеніне барамын. Сенбіде қонақ шақырамын. Жексенбі күні қала сыртында демаламын. Әр күнді пайдалы әрі қызықты өткіземін.

Мой план на неделю

В понедельник начинается моя рабочая неделя. Во вторник иду на деловые встречи. В среду после работы занимаюсь в спортзале. В четверг встречаюсь с друзьями. В пятницу до обеда я иду в библиотеку, а после обеда иду в продуктовый магазин. В субботу приглашаю гостей. В воскресенье отдыхаю за городом. Каждый день провожу с пользой и интересно.

Туыс атаулары

Ата – әкемнің әкесі
Әже – әкемнің анасы
Әке мен ана – баланың ата-анасы
Немере – ұлдың баласы
Үлкен ұл – аға
Үлкен қыз – апа
Кіші ұл – іні
Кіші қыз – қарындас (*қыз балаға байланысты сіңлі*)
Нағашы – ананың туысқандары
Қыздың баласы – жиен
Апамның күйеуі – жезде

Названия родственников

Дедушка – отец отца
Бабушка – мать отца
Отец и мать – родители
Внук – ребенок сына
Старший сын – брат
Старшая дочь – сестра
Младший сын – младший брат
Младшая дочь – младшая сестра (*сестренка*)
Дядя – родственник по линии матери
Дети дочери – племянники
Муж сестры – зять

Демалыста

Жексенбі күні атамның үйіне қонаққа бардым. Атам мен әжем менің келгеніме қуанды. Мен атама жылы аяқкиім, әжеме әдемі көйлек сыйладым. Әжем дастарқанға тәтті тағамдар қойды.

Дастарқан басында отырғанда атам өзінің өмірі туралы айтты. Кешке атам екеуіміз саябаққа бардық. Саябақтың ауасы таза, ағаштары әдемі. Демалыс күн жақсы өтті.

На отдыхе

В воскресенье я был в гостях у бабушки. Дедушка и бабушка обрадовались моему приезду. Я подарил дедушке теплую обувь, а бабушке - красивое платье. Бабушка накрыла дастархан и поставила вкусные блюда.

За дастарханом дедушка рассказал про свою жизнь. Вечером мы с бабушкой пошли в парк. В парке воздух чистый, деревья красивые. Выходной день прошел хорошо.

Асүйде

Біздің асүйіміз кең. Асүйде керек заттардың бәрі бар: асүй жиһазы, тоңазытқыш, ыдыстар.

Анам кешкі асқа сорпа дайындады. Мен балғын көкөністерден салат жасадым. Сіңлім алма мен жүзімді жуып, дастарқанға қойды. Бәріміз кешкі ас іштік. Кешкі ас дәмді болды. Кешкі астан кейін ыдыстарды жудым. Бәріміз бірге тамақтанған маған ұнайды.

На кухне

Наша кухня просторная. На кухне есть все необходимые вещи: кухонный гарнитур, холодильник, посуда.

Мама на ужин готовила суп. Я из свежих овощей приготовила салат. Младшая сестра помыв яблоки и виноград поставила на стол. Мы все поужинали. Ужин был вкусный. После ужина я помыла посуду. Мне нравится, когда мы ужинаем все вместе.

Досыммен кездескенде

- Сәлем!
- Сәлем!
- Сен бүгін кітап дүкеніне барасың ба?
- Иә, мен бүгін кітап дүкеніне барамын.
- Дүкеннен қандай кітап сатып аласың?
- Жануарлар энциклопедиясын сатып аламын. Ал сен қандай кітап аласың?
- Мен «Абай жолы» романын алғым келеді.
- Бірге барайық.
- Жақсы, барайық.

При встрече с другом

- Привет!
- Привет!
- Ты сегодня пойдешь в книжный магазин?
- Да, я сегодня пойду в книжный магазин.
- Какую книгу хочешь купить в магазине?
- Куплю энциклопедию животных. А ты какую книгу хочешь купить?
- Я хочу купить роман «Абай жолы».
- Пойдем вместе.
- Хорошо, пойдем.

Жыл мезгілдері

Жыл мезгілдері: қыс, көктем, жаз және күз. Қыста өте суық болады. Биыл қар көп жауды. Көктемде күн жылынып, ағаштар гүлдей бастайды. Жазда ыстық болады. Адамдар еңбек демалысына шығады. Жаздан кейін күз келеді. Күзде күн салқын және жаңбырлы болады. 1 қыркүйекте жаңа оқу жылы басталады.

Времена года

Времена года: зима, весна, лето и осень. Зимой очень холодно. В этом году выпало много снега. Весной теплеет, деревья начинают цвести. Летом бывает жарко. Летом многие люди выходят в отпуск. После лета наступает осень. Осенью дни бывают дождливыми и прохладными. С 1-го сентября начинается новый учебный год.

Ай аттары

Қыс айлары: желтоқсан, қаңтар, ақпан.

Көктем айлары: наурыз, сәуір, мамыр.

Жаз айлары: маусым, шілде, тамыз.

Күз айлары: қыркүйек, қазан, қараша.

Название месяцев

Зимние месяцы: декабрь, январь, февраль.

Весенние месяцы: март, апрель, май.

Летние месяцы: июнь, июль, август.

Осенние месяцы: сентябрь, октябрь, ноябрь.

Телефонмен сөйлесу

- Алло! Сәлеметсіз бе?
- Қайырлы күн!
- Бұл тілдерді оқыту орталығы ма?
- Иә.
- Сіздер қандай тілдерді оқытасыздар ?
- Біздің орталық қазақ, орыс, ағылшын тілдерін оқытады. Сіз қай тілді үйренгіңіз келеді?
- Менің қазақ тілін үйренгім келеді.
- Келіңіз, көмектесеміз!
- Рақмет, келемін.
- Сау болыңыз!
- Көріскенше!

Разговор по телефону

- Алло! Здравствуйте!
- Добрый день!
- Это центр изучения языков?
- Да.
- Каким языкам вы обучаете ?
- Наш центр обучает казахскому, русскому, английскому языкам. Вы какой язык хотите обучать?
- Я хочу изучить казахский язык.

-
- Приходите, поможем!
 - Спасибо, приду.
 - До свидания!
 - До встречи!

Аялдамада

- Сәлеметсіз бе, циркке қай автобус барады?
- Циркке 9-автобуспен бара аласыз.
- Осы жерден қанша аялдама?
- Төрт аялдамадан кейін түсесіз
- Аялдама қалай аталады?
- «Астаналық цирк» аялдмасы.
- Автобустар жиі жүре ме?
- Иә, автобустар әр 10 минут сайын жүреді.
- Рақмет!
- Оқасы жоқ.

На остановке

- Здравствуйте, какой автобус едет до цирка?
- Можете доехать 9-ым автобусом.
- Отсюда сколько остановок?
- Выйдите через четыре остановки.
- Как называется остановка?
- Остановка - «Астанинский цирк».
- Автобусы часто ходят?
- Да, автобусы ходят через каждые 10 минут.
- Спасибо!
- Пожалуйста.

Мектепте

Менің балам 2-ші мектепте оқиды. Мектеп үйдің жанында орналасқан. Мектептің ғимараты бес қабатты. Спорт зал мектептің бірінші қабатында орналасқан. Мектеп асханасы спорт залдың оң жағында.

Екінші қабатта кітапхана бар. Оның іші кең және жарық. Оқушылар сабақтан кейін кітапханаға барады. Кітапхананың жанында мұғалімдер бөлмесі бар. Мектептің музейі де осы қабатта.

Оқу бөлмелері таза және үлкен. Онда оқуға керектінің барлығы бар. Мен баламның осы мектепте оқығанына қуанамын.

В школе

Мой ребенок учится во 2-ой школе. Школа находится возле нашего дома. Здание школы – пятиэтажное. Спортивный зал школы находится на первом этаже. Столовая находится справа от спортзала.

На втором этаже есть библиотека. Она светлая и просторная. Ученики после уроков идут в библиотеку. Рядом с библиотекой учительская комната. Школьный музей находится тоже на этом этаже.

Учебные кабинеты чистые и просторные. Там есть все необходимое для занятий.

Я рад, что мой ребенок учится в этой школе.

Дүкенде

- Сәлеметсіз бе?
- Сәлеметпін, сізге қандай көмек көрсете аламын?
- Маған көйлек көрсетіңізші.
- Бізде көйлектің әр түрі бар. Сізге қандай көйлек керек?
- Маған ұзын көйлек көрсетіңізші.
- Мына көйлектердің қайсысын көрсетейін?
- Анау гүлді көйлекті көрсетіңіз.
- Киіп көріңіз!
- Киіп көретін жер қайда?
- Оңға қарай жүріңіз.
- Маған бұл көйлек ұнады, мен сатып аламын.
- Төлем жасаңыз.
- Жақсы!
- Тағы келіңіз!
- Сау болыңыз!

В магазине

- Здравствуйте!
- Здравствуйте, какую помощь вам могу оказать?
- Покажите мне платье.
- У нас большой выбор платьев. Какое платье вам нужно?

- *Покажите мне длинное платье.*
- *Какое из этих платьев вам показать?*
- *Тот, которое с цветами.*
- *Примерьте!*
- *Где примерочная ?*
- *Идите направо.*
- *Мне это платье понравилось, я покупаю его.*
- *Сделайте оплату.*
- *Хорошо!*
- *Приходите еще!*
- *До свидания!*

Пайдаланылган әдебиеттер

1. А.В. Петроченков. Ядро английской лексики. 135 самых ценных слов, составляющих ровно половину всех словоупотреблений в английском языке. Учебное пособие. – М.: ООО «Издательство «Добрая книга», 2004. – 336 с.
2. А.В. Петроченков. 2000 наиболее употребительных слов английского языка: Учебный словарь лексического минимума. – 4-е изд.; испр. и доп. – М.: Изд-во НЦ ЭНАС, 2003.
3. А.Е. Дубовик, Е.И. Дубовик. 2000 наиболее употребительных слов английского языка: Учебный словарь. – Минск: Бриллиант, 1996.
4. В.К. Мюллер. Англо-русский словарь. – М.: Русский язык, 1980.
5. Словарь-минимум по английскому, немецкому и французскому языкам / Составители В.Д. Аракин, А.В. Монигетти, И.В. Рахманов и Д.Л. Щерба. Под редакцией И.В. Рахманова. – М.: Государственное издательство иностранных и национальных словарей, 1950.
6. С.С. Хидекель, М.Р. Кауль. Англо-русский словарь наиболее употребительной лексики. – М.: Форкис, 1994.
7. А.А. Шаракшанэ. Малый английский лексикон: Англо-русский словарь. – М.: Инфра-М, Весь Мир, 2000.
8. Г.Ф. Богачева, Н.М. Луцкая, В.В. Морковкин. Система лексических минимумов современного русского языка. 10 лексических списков. От 500 до 5000 самых важных русских слов. – Москва. Астрель, АСТ, 2003.
9. Е.И.Маркина. Лингводидактические основы разработки лексических минимумов по русскому языку как иностранному. – Москва, 2011.
10. Н.П. Андрюшина Лексические минимумы в системе тестирования по русскому языку как иностранному // Преподаватель. Вып. 4 (6). – М., 1998.
11. Н.П. Андрюшина Разработка лексико-грамматических тестов по РКИ для начального этапа обучения // Вестник ЦМО МГУ, 1998, №1: www.cie.ru/vestnik/archiva/nl/pl/w05/
12. Н.П. Андрюшина Теоретические аспекты совершенствования системы тестирования по русскому языку как иностранному // Материалы IX Конгресса МАПРЯЛ Братислава, 1999г. Доклады и сообщения российских ученых. – М., 1999.
13. П.Н. Денисов Тематический принцип и отбор лексики // В помощь преподавателям русского языка как иностранного. – М.: Изд-во МГУ, 1967.
14. П.Н. Денисов Принципы отбора лексики для учебных словарей //

Вопросы учебной лексикографии / Под ред. П.Н. Денисова и Л.А. Новикова. - М.: Изд-во МГУ, 1969.

15. П.Н. Денисов Лексические минимумы русского языка // Лексические минимумы русского языка / Под ред. П.Н. Денисова. - М.: Изд-во МГУ, 1972.

16. В.Г. Костомаров Принципы отбора лексического минимума // Русский язык в национальной школе, 1963, №1.

17. В.Г. Костомаров Митрофанова О.Д. Методическое руководство для преподавателей русского языка иностранцам. - М.: Русский язык, 1978.

18. Лексический минимум по русскому языку для студентов-иностранцев первого года обучения. Подготовительный факультет / Сост. Б.Г. Анпилогова, Е.Ю. Владимирский, В.И. Зимин, Э.Ю. Сосенко. - М.: Изд-во МГУ, 1964.

19. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение / Андриюшина Н.П., Козлова Т.В. - М. -СПб: ЦМО МГУ - Златоуст, 2006.

20. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение / Андриюшина Н.П., Козлова Т.В. - М. - СПб: ЦМО МГУ- Златоуст, 2006.

21. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение / Андриюшина Н.П., Битехтина Г.А., Клобукова Л.П., Норейко Л.Н., Одинцова И.В. М. - СПб: ЦМО МГУ - Златоуст, 2008.

22. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение / Андриюшина Н.П., Антонова В.Е., Данилина О.В., Жорова А.П., Нахабина М.М., Палицкая Е.В. М. - СПб: ЦМО МГУ - Златоуст, 1999, 2004.

23. Типовые тесты по русскому языку как средству делового общения. Уровень I. Уровень II. Уровень III / Под ред. Л.П. Клобуковой, И.В. Михалкиной. - М.: Изд-во МГУ, 1999.

24. Типовой тест по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный.уровень. Экономический профиль - М.: ЦМО МГУ, 2000.

25. Типовой тест по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный, уровень. Профессиональный модуль «Правоведение» / Воробьева Н.М. М. - СПб: ЦМО МГУ - Златоуст, 2002.

26. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Второй сертификационный уровень. Гуманитарный профиль (историки) / Клобукова Л.П. (отв. редактор), Афанасьева И.Н., Зелинская Е.А., Нестерская Л.А., Норейко Л.Н., Яценко И.И. М., 1999.

-
27. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Второй сертификационный уровень. Профессиональный модуль «Журналистика» // Под ред. Л.П. Клобуковой и В.М. Шаклеина. - М. - СПб.: Златоуст, 2000.
28. Т.И. Кузнецова, Е.А. Лазарева Учебный русско-англо-китайский словарь математической лексики / - М., 2005.
29. Учебный словарь антонимов русского языка / Введенская Л.А. - М.: Ростов-на-Дону: МарТ, 2006.
30. В.Д. Толмачева, С.И. Кокорина Учебный словарь глагольных форм русского языка. Для иностранцев, изучающих русский язык / - М.: Русский язык. Курсы, 1995.
31. А.Ф. Калашникова. Учебный словарь наиболее употребительных фразеологизмов современного русского языка / - Минск, 1991.
32. Учебный словарь общетехнической лексики / Рудакова И.Ф., Берг Ю.Г., Гилянова Г.Ф. - М.: Русский язык, 1976.
33. Учебный словарь омонимов русского языка / Введенская Л.А., Колесников Н.П. - М.: МарТ, 2005
34. Учебный словарь паронимов русского языка / Введенская Л.А., Колесников Н.П. - М.: МарТ, 2005.
35. Учебный словарь по глагольному управлению для студентов-иностранцев, изучающих философию: Учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по гуманитарным специальностям / Стамбулян И.М. - М.: Изд-во Рос. ун-та дружбы народов, 2001.
36. Учебный словарь сочетаемости общественно-политических терминов / Кузнецова З.С., Фокина Г.В., Шиманская И.Н. и др. Под ред. В.В. Морковкина. - М.: Русский язык, 1989.
37. Учебный словарь сочетаемости слов русского языка / Под ред. П.Н. Денисова, В.В. Морковкина. - М.: Русский язык, 1978.
38. Учебный словарь сочетаемости терминов. Сельскохозяйственная техника / Дубичинский В.В., Валит Е.С., Трофимченко Ю.И. Под ред. В.В. Морковкина. - М.: Русский язык, 1990.
39. Учебный словарь сочетаемости терминов. Технология металлов и материаловедение / Торшина Л.М., Крюк Л.А., Цурков В.Н. Под ред. В.В.
40. Л.В. Щерба Опыт общей теории лексикографии // Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. - Л.: Наука, 1974.
41. Л.В. Щерба Предисловие к русско-французскому словарю // Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. - Л.: Наука, 1974.
42. М.М. Фалькович. Лексический минимум по английскому языку. - Москва, Высшая школа, 1972.

МАЗМҰНЫ

Нұсқаулық	3
Инструкция	13
Тірек сөздер	21
Мысалдар	27
Ең жиі кездесетін сөздер	42
Үлгілер	58
Грамматика	87
Мәтіндер	98
Пайдаланылған әдебиеттер	108

ҚАЗАҚ СӨЗІ

Е.Тілешов, З.Әбдірахманова, Л.Есбосынова, А.Қожахмет,
М.Дәрменова, М.Бақытқызы, М.Шіменбаева

Редактор – Ә.Мағзұмбекова

Тех. редактор – С.Төребайұлы

Корректор – А.Кеңесова

Пішімі 70x100 ¹/₁₆
Шартты баспа табағы 9,0
Таралымы 1000 дана